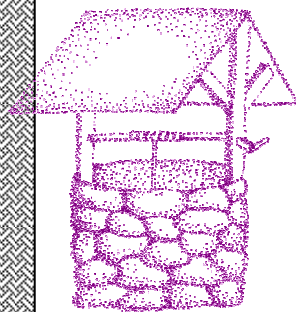

דמשק אליעזר

יו"ל ע"י וועד להוצאת כתבי ר' אלכסנדר אליעזר קנאפפלער שליט"א

בן מוה"ר רבי יצחק נפתלי קנאפפלער זצ"ל, אבדק"ק טשילע יצ"ו, ומח"ס "קני המנורה"

ונכד הגה"צ ר' רפאל אהרן קנאפפלער זצוק"ל הי"ד, אבדק"ק טיניע, ומח"ס "מנורת אהרן"

גליון בדברי תורה ובהלכה ואגדה, פנינים יקרים לכבוד שבת קודש וכו' ובדברים העומדים ברומו של עולם

• יום ה' לסדר "את מספר ימיך אמלא" (משפטים) כ"ב שבט תשפ"ה - שנה י"ב גליון ו' (רי"ט - 219)

בתוך הגליון:

תשובת הרה"ג ר' יוחנן הלוי וואזנער שליט"א, ראב"ד דחסידו סקוירא,

ודומ"ץ דקהל תולדות יעקב יוסף דחסידו סקוירא מאנטריאל, ומח"ס שו"ת חיי הלוי י"ב חלקים.

תשובת הרה"ג ר' משה שמעון בינעטה שליט"א, דומ"ץ קהל מחזיקי הדת דחסידו בעלזא

ווידמען קמ. - ספרינג וואלי נוא יארק, מח"ס משאת שבת ב' חלקים, מוכן ומוזמן, ועוד

תשובת הרה"ג ר' אברהם צבי פריעדמאן שליט"א,

דומ"ץ דקהל אור פני יהושע גאלאנטא, מח"ס אוצר הלכות, ברקלין ניו יארק

פירסום כמה ספרים חדשים שיצאו לאור עולם לאחרונה

מודעה אודות שיעורים מאת הרה"ג ר' שמואל דוד פריעדמאן שליט"א

מח"ס שרה צופים על משניות וש"ס בבלי וירושלמי, ע"י ברך מ"ו.

קצת פסקי הלכות מהגאון הגדול בעל מנחת חן שליט"א, ע"י להלן דף י"ז

מפתח מפורט נמצא ברך הבא

אודה ה' מאוד בפני ובתוך רבים אהללנו, מודה אני לפניך ה' אלקי ואלקי

אבותי, על כל החסד אשר עשית עמדי [בהניתוח שעבר בהצלחה רבה],

ואשר אתה עתיד לעשות עמי, לכן הנני מוציא לאור גליון זה כדי לזכות

את הרבים ולהודות לה' אשר עד הנה עזרוני רחמיך, כן אל תטשני לנצח.

מפתח מפורט מהגליון המוגדל

עמ' ב': תשובת הרה"ג ר' יוחנן הלוי וואזנער שליט"א, ראב"ד דחסידי סקוירא, ודומ"ץ דקהל תולדות יעקב יוסף דחסידי סקוירא מאנטריאל, ומח"ס שו"ת חיי הלוי י"ב חלקים.

עמ' ו': תשובת הרה"ג ר' משה שמעון בינעטה שליט"א, דומ"ץ קהל מחזיקי הדת דחסידי בעלזא ווידמען קט. ספרינג וואלי נ.י., מח"ס משאת שבת ב' חלקים, מוכן ומזומן, ועוד

עמ' ז': תשובת הרה"ג ר' אנרהם צני פריעדמאן שליט"א,

דומ"ץ דקהל אור פני יהושע גאלאנטא, מח"ס אוצר הלכות, ברוקלין ניו יארק

עמ' י"ז: קצת פסקי הלכות מהגאון הגדול בעל מנחת חן שליט"א, מספרו הגדול "פסקי מנחת חן".

עמ' י"ח: הערה לגליון נועם הליכות – סוכות תשפ"ה

עמ' כ"א: בענין ערב פסח שחל להיות בשבת, הערה לקובץ המאור, תשרי חשון תשפ"ה

עמ' כ"ב: מכתב שלומים ויישר כח על הביקור חולים.

עמ' כ"ג: מכתב ברכה ודברי תורה יקרים, מהרה"ג רן יוסף חיים מסעוד שליט"א.

עמ' כ"ה: הערות לגליון דמשק אליעזר גליון רט"ו, מהרה"ג ר' ברוך מיללער שליט"א, מרבני כולל משפט חי"ל על שו"ע חו"מ, ככולל תורה ויראה דרב"י מ'סאטמאר וויליאמסבורג.

עמ' כ"ז: כמה עניני הודאה להשי"ת, ותפלה במתינות ובפרט פסוקי דומרה דהם מלא שירות ותשבחות להשי"ת.

עמ' ל' ואילך: פירסום כמה ספרים חדשים שיצאו לאור עולם לאחרונה.

עמ' מ"ו: מודעה אודות שיעורים מהרה"ג ר' שמואל דוד פריעדמאן שליט"א, מח"ס שדה צופים על משניות וש"ס בבלי וירושלמי.

עמ' נ"ח-נ"ט: בענין אמן יהא שמיה רבה. – **עמ' ס':** בענין אמירת תהלים.

Rabbi Y. Wosner

5748 Hutchison Ave.

Montreal, P.Q. H2V-4B6

(514) 2743414 – Fax (514) 274-4940

יוחנן סג"ל וואזנער

ראב"ד דחסידי סקוירא

ודומ"ץ דקהל תולדות יעקב יוסף

דחסידי סקוירא מאנטריאל

בס"ד

יום רביעי לסדר שבת שירה, ז' שבט תשפ"ה לפ"ק

יומא דהילולא של הרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע

לכבוד ידידי המזכה את הרבים

מו"ה הרה"ג ר' אלכסנדר אליעזר קנאפלער שליט"א

אחדשה"ט, וברכת ברוך רופא חולים, שבאמת שמחתי לשמוע שבחסידי שמים חזר מעב"ת לאיתנו, ובן יעזור השי"ת שתזכו לחמשיך במעשיכם הטובים לזכות את ישראל עוד רבות בשנים מתוך בריאות הגוף, ומתוך נחת ושמחה, בסייעתא דשמיא.

ולבקשת מעב"ת הננו להעתיק מה שכתבנו בענין ברכת הגומל.

א. כתב המחבר בשו"ע (או"ח סי' רי"ט) ארבעה צריכים להודות יורדי הים כשעלו ממנה והולכי מדבריות כשיגיעו לישוב ומי שהיה חולה ונתרפא ומי שהיה חבוש בבית האסורים ויצא וסימך וכל החיים יודוך סלה חבוש יסורים ים מדבר.

ב. ומה מברך ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם הגומל לחייבים טובות שגמלני כל טוב והשומעים אומרים מי שגמלך כל טוב הוא יגמלך כל טוב סלה, ויש להעיר דיש לענות אמן, קודם שאומר מי שגמלך כל טוב.

ג. וצריך לברך ברכה זו בפני עשרה ותרי מינייהו רבנן דכתיב וירוממוהו בקהל עם ובמושב זקנים יהללוהו, ואם לא שכיחי רבנן לא יניח מלברך, ונהגו לברך אחר קריאת התורה לפי שיש שם עשרה, ואם בירך בפחות מעשרה יש אומרים שיצא, ויש אומרים שלא יצא, וטוב לחזור ולברך בפני עשרה בלא הזכרת שם ומלכות.

ד. כתב המחבר (שם סי"ה) בכל חולי צריך לברך אפילו אינו חולי של סכנה ולא מכה של חלל, אלא כל שעלה למטה וירד, מפני שדומה כמי שהעלוהו לגרדום לידון, ואין הפרש בין שיש לו מיחוש קבוע ובא מזמן לזמן ובין שאינו קבוע, והרמ"א כתב דיש אומרים דאינו מברך רק על חולי שיש בו סכנה כגון מכה של חלל.

ה. וכתב הטו"ז (סק"ה) דה"ה בחולה שמוטל במטה יותר מג' ימים, דהא צריך לבקשת רחמים מאחרים כדאמר רבא עד ג' ימים טרוקו גלי. אמנם נראה פשוט דהיינו דווקא כשהיה באמת חולה, אבל באופן שהבהילו אותו לבית החולים, ולא הניחו לו לצאת מבית החולים, לא היה משום שהיה חולה, רק משום שהיו רוצים לברר ולבדוק את כל גופו, ולמעשה נתברר שאין לו שום חשש חולי, באופן זה אין צריך לברך הגומל.

ו. מי שהיה נתון במאשין שמנקה דם למחלת הכליות ל"ע ונכנס קצת אויר והיה סכנה ל"ע, ובעזהש"ת יצא בשלום, נראה פשוט דאם היה בחזקת סכנה צריך לברך הגומל.

ז. כתב המחבר (שם ס"ו) אם איחר יש לו תשלומין לברך כל זמן שירצה, ונכון שלא לאחר שלשה ימים עי"ש, ואם נתאחר ושכח לברך עד זמן מרובה מאוד שכמעט כבר נשתכח הדבר, צ"ע אי יכול לברך, ונראה דכשנוסע אח"כ עם ערפלא"ן, יש אז לברך הגומל בשם ומלכות ולכוון גם על הנס.

ח. וכתב המחבר (ס"ז) דבאשכנז וצרפת אין מברכין כשהולכין מעיר לעיר שלא חייבו אלא בהולכי מדברות דשכיחי ביה חיות רעות ולסטים, ובספרד נוהגין לברך מפני שכל הדרכים בחזקת סכנה, ומיהו בפחות מפרסה אינו מברך, ואם הוא מקום מוחזק בסכנה ביותר אפילו בפחות מפרסה.

ט. ולמעשה אין נוהגים לברך הגומל כשנוסע ברכב, רק באופן כשאירע תאונה ברכב ל"ע שפגש ברכב באחר, ובדרך כלל מורין בזה לחלק אם היה העקסידענ"ט חזק באופן שנשבר הקאר או מורין לברך הגומל, וכן שמעתי ממורי הגר"ש וואזנער ז"ל, ואם היה הנזק קטן אין מברכין ואם יש ספק יש לברך בלי שם ומלכות וגם יכול לעלות לתורה ולכוין באמירת ברכו לפטור ברכת הגומל.

י. עוד שמעתי בשם גדול אחד דיש עצה לומר ברכת השחר לפני העמוד כשיש עשרה שומעין ולכוין כשאומר הגומל חסדים טובים לעמו ישראל לפטור ברכת הגומל, כמו שכתבנו בחיי הלוי (ח"י סי' כ"ה אות ד').

יא. כתב בשערי תשובה (סי' רי"ט סק"א) בשם החיד"א בברכי יוסף שכתב בשם מהר"י שאול בספר קול יעקב, דמי שהולך ממקום למקום ובדרך הילוכו עבר בעיירות גדולות, שאין לו לברך ברכת הגומל עד שיגיע למחוז חפצו, וכן פסק במ"ב (שם סק"א), וכ"כ בכף החיים (שם אות ד') בשם כמה אחרונים, ואח"כ (כאות ה') כתב דאפילו כבר הגיע למחוז חפצו, אם כל הנסיעה היה רק להשתטח על קברי צדיקים, אם רוצים לשוב ביום ההוא או למחרתו אין לברך הגומל עד שישוב לביתו, וכתב שכן עשה הלכה למעשה בשנת תרס"ח כשנסעו מירושלים עה"ק לחברון עי"ש.

יב. ובסקווירא המנהג עוד יותר שאפילו מתעכבים במקום שנסעו זמן הרבה, אעפ"כ אין מברכין הגומל עד שחוזרין למקומן, ושוב שמעתי מידידי הרה"ג ר' יעקב אלי' אונסדורפער שליט"א רב דמתיבתא ראשית חכמה שכן הורה הגרי"ש אלישיב זצ"ל, וע"ע מש"כ בחיי הלוי (ח"י סי' מא אות א').

יג. ובאופן שנסע לארץ ישראל, וכשחזר לארצות הברית לפני שחזר לביתו נסע לנופש במקום אחר בארצות הברית, נראה שיש לברך ברכת הגומל כשמגיע למקום הנופש, שהרי כשנוסע ממקום הנופש לביתו אין מברכים הגומל.

יד. כשעולה לאחרון בשבת קודש, וכן בימות החול לשלישי, יש שכתבו לברך ברכת הגומל לפני קדיש, כדי להסמיך ברכת הגומל לעלייתו לתורה, אכן אבי מורי ז"ל לא הניח לומר הגומל עד שאמר הקדיש אחר הקריאה כדי שלא להפסיק בין הקריאה להקדיש.

יז. כתב במג"א (ריש סי' רי"ט) דנשים אין נוהגים לברך הגומל, ושמעתי להורות שתתן צדקה, ויש שהורו שתבוא לביהמ"ד ותשמע האיך שהבעל אומר ברכו בעליה לתורה וכמו שעושים אחר לידה, וע"ע מש"כ בחיי הלוי (ה"י סי' כ"ה אות ה').

יז. קטן שנעשה לו גם, יש סוברים שיכול לברך הגומל, אבל למעשה העלו האחרונים שלא יברך, שקטן אינו מחויב להודות, מפני שאינו יכול לומר לחיובים, כי עדיין אינו בר חיובא.

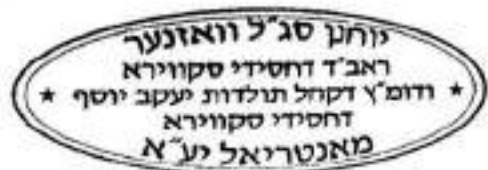
יז. אמנם יש שפסקו שיכול לברך מטעם חינוך, ותיבת החיובים הכוונה על הגדולים, וכ"כ הרעק"א והחיי"א בברכ"י ועוד כמה אחרונים, ובספר פסקי תשובות (סי' ריש אות ט') כתב שהפני מנחם העיד שכך הורה לו אביו האמרי אמת כשהי חולה והבריא שיברך, אבל למעשה רוב העולם אין נוהגין כן, וכן שמעתי ממו"ר הגרמ"נ אב"ד סקווירא ז"ל שאין מברכים, וגם אין לאביו לברך בשבילו, אכן אביו יכול לעלות לתורה והקטן יעמוד שם, ויכוון באמירת ברכו.

יח. ואם כשיצא מהצרה כבר נתגדל, יש סוברים שיכול לברך, אבל אם נתגדל אח"כ, אין לברך, אכן נראה דאם רוצה יכול לברך בלי שם ומלכות, דהרי יש סוברים דגם קטן יכול לברך.

ואסיים בברכה, שתזכו להוסיף לזכות את הרבים מתוך שמחה והרחבת הדעת ובריאת הגוף בשלימות ונוכה במהרה לישועתן של ישראל בב"א.

וע"ז באעה"ח

יחזקאל סג"ל וואזנער
 יוסף

תשובת הרה"ג ר' משה שמעון בינעטה שליט"א

דומ"ץ קהל מחזיקי הדת דחסידי בעלזא ווידמען קמ. – ספרינג וואלי נוא יארק
מח"ס משאת שבת ב' חלקים, מוכן ומזומן, ועוד

לכבוד הרב הצדיק בדברי הלכה ובדברי תורה ועוד,

הרב אלכסנדר קנאפלער שליט"א.

שמחתי לשמוע הבשורה שזכה להתרפאות בשלימות, השו"ת יתן לכם אריכות ימים ושנים טובים, והרי אתם בבחינת רבים צריכים לו.

בדבר השאלה האם לעשות סעודת הודאה תיכף, או להמתין על הנכד הבחור יניק וחכים הבא מארצינו הקדושה בחודש ניסן, השאלה האם יש בזה הידור מצוה להמתין, או שיעשה בוריוות להודות ולהללל.

והנה יש שני דברים חלוקים, חז"ל קבעו חובה לברך בברכת הגומל היוצא מפסוקים שאמר נעים זמירות ישראל בקאפיטל ק"ז, ד' צריכים להודות, ונגד זה תקנו ברכת הגומל בתוך עשרה אנשים, בבחינת דבר שבקדושה ותרי מנייהו רבנן. ויש גם ענין של עשיית סעודה לפרסם הנסים ברבים, ולקיים מה שאמר דוד המלך ע"ה אודה ד' בכל לב ובתוך רבים אהללנו, עוד פסוקים כאלו לשירה ולספר תהלות ד' ונפלאותיו לבני אדם, זהו מצוה קיומית ולא חיובית, אבל מצוה זו קובע דין סעודת מצוה לכל ענייני סעודת מצוה, כמ"ש בשו"ת, ומשם בפרי מגדים סי' תמ"ד.

והנה יש בכלל הודאה גם הילול וגם לרומם, כמ"ש וירוממהו בקהל עם ובמושב זקנים יהללוהו, וכתב מהרש"א בח"א ברכות נ"ד ירוממהו זה שייך לכלל העם, אבל במושב זקנים יהללו הזקנים מבינים היטב עומק הנם ועומק הודאה, אבל סתם אנשים יכולים להבין לרומם השם.

אמת נכון הדבר שבשעת ברכת הגומל יש שני ת"ח המבינים הגומל שנעשה, אבל פרטי העניינים וחלקי הודאה יתר מתבלט כשעושה גם סעודה ומשוררים ומשבחים ומודיעים הנם למי ששייך אליו, ולמי שידע מה היה לפני זה, ועד כמה היה חולה ומה עשה הקב"ה, ובא לידי הודאה בבחינת הידור מצוה, שבכה"ג ברור שהידור מצוה דוחה לזריון, שהרי זה תכלית המצוה, ומה גם שאין זה מצוה חיובית יכול לעשות בכל זמן שניחא ליה, ובזמן שיותר עדיף להודות.

והנה בשירת הים כתיב אלקי אבי וארוממנהו, זה שירה בבחינת רוממנהו, וכדאי במדרש רבה מה שאמר אברהם הרימתי ידי, שאמר אז שירה כדכתיב בשירת הים וארוממנהו, ויש לומר בדרך צחות שאז לא הי' אצלו מושב זקנים רק מלך סדום ואנשיו והוצרך להודות בבחינת ארוממנהו, אבל כעת שיש לך מי שיבין הענין בבחינת אהללנהו, יותר עדיף, ובפרט שיש בזה בחינת אלקי אבי" שהבנים והנכדים משתתפים עם ההודאה, זה כודאי בחינת אלקי אבי וגם בבחינת אהללנו.

מין מהר"ש מבעלזא אמר כל אחד ואחד מישראל מחויב לעשות שבניו יכולים לומר אלקי אבי, ועד כמה יש בסעודה זו ואביוריהו ענין שיאמרו הבנים והנכדים אלקי אבי" וארוממנהו.

משה שמעון בינעטה

Rabbi A. H. Friedman

645 Bedford Ave
Brooklyn, New York 11211
718.963.0178

אברום צבי פריערמאן

דומ"ץ זקהל אור שני ירושע גאלאנטא
מח"ס אוצר הלכות
בזקלקן ג. י"א

בס"ד

החיים והשלום, מאלקי מרום, קרנו להרים, לידידנו עוז רב פעלים, נערץ ונכבד בפי
ישרים, זכה ומזכה את הרבים במסי"נ, ה"ה ידידנו וידיד כל בית ישראל, הרה"ג
המפואר כבוד שמו מפארים, איש תם וישר ירא את ה' ובמצותיו חפץ מאד,

הר"ר אלכסנדר אליעזר קנאפפלער שליט"א

מחבר הרבה ספרים חשובים

אחר תת השלום והכבוד כראוי וכבוד.

על בשורת טובות מברך הטוב והמטיב, לאחר שמע"כ עבר הרבה הרפתקי ועתים קשים
במצב הבריאות, והי' מוטל על עשר דוי בבית החולים כמה שבועות, והשי"ת ברוב רחמיו
וחסדיו, שם נפשו בחיים ולא נתן למוט רגליו, וחזר הביתה ומתחזק בכוחותיו. וכה יעזור
השי"ת הלאה לאורך ימים ושנים טובים מתוך בריאות השלימות על כל רמ"ח אבריו ושם"ה
גידיו לאורך ימים ושנים טובים.

*

על דבר שאלתו בברכת הגומל לחולה שנתרפא, שמע"כ חזר לביתו מבית החולים לאחר
ששהה שם במשך כששה שבועות ל"ע, מתי צריך לברך ברכת הגומל, האם ביום הקריאה
הראשון בימות החול, או דעדיף להמתין לקריאת התורה ביום השבת כדי לברך ברכת הגומל
ברוב עם הדרת מלך.

הנה מדינא דשו"ע צריך לברך מיד כשניצל מהצרה, בשעה שחזר לבוריו ממחלתו וכדלקמן
(וכן המפליג בספינה, בשעה שעלה מן הים, וכן כל כיו"ב), ואם לא בירך מיד כתב המחבר (סימן רי"ט
סעי' ו') דיש לו תשלומין, ונכון שלא לאחר יותר משלשה ימים ע"כ, ואם לא בירך בתוך ג' ימים
הראשונים, ישתדל לברך עד ה' ימים, לצאת דעת הרשב"א בשם רבינו יונה הובא בב"י (שם),

וב"כ בעטרת זקנים (שם) ובאר היטב (שם פק"ט), ואם איחר גם זמן זה, הסכמת הפוסקים דיכול לברך אפי' לאחר זמן רב, עיי"ש באוצר הלכות (אות ל"ד).

ואף דצריך לברך תיכף, אין הכוונה תיכף ומיד ממש, דהלא מנהגינו להמתין ולברך אחר קריאת התורה, לפי שיש שם תמיד עשרה, וצריך לברך ברכה זו בפני עשרה ותרי מינייהו רבנן, וכמ"ש בשו"ע (שם סעי' ג'), אלא שיש להשתדל להקדים ולברך בכל מה דאפשר, ולפ"ז נכון לכתחלה לברך מיד אחר קריאת התורה הראשונה, ולא להמתין עד קריאת התורה של שבת, ולא עוד אלא לדעת הכנסת הגדולה הובא במג"א (שם פק"ז) אם ניצל מהצרה ביום ב' לאחר קריאת התורה, לא ימתין מלברך עד יום ה' (בקריאת התורה), כיון שיתאחר יותר מג' ימים, דג' ימים היינו עם יום היציאה, ולכתחלה צריך לברך בתוך ג' ימים הראשונים, אלא יברך מיד כשימצא עשרה אפי' שלא בפני הס"ת, ומ"מ בהא המנהג להמתין על קריאת התורה, אע"פ שיעברו ג' ימים כמ"ש השערי אפרים (שער ד' סי' כ"ז), ומעם הדבר כיון דלכתחלה צריכין עשרה ותרי מינייהו שונה רבנן, ויש טורח לחזור על זה ולאספסם, לכן נוהגין בכל עת לברך אחר קריאת התורה שממילא נמצא שם מנין, אע"פ דעל ידי זה לא יברך תוך ג' ימים, כיון דבדיעבד אם איחר ולא בירך תוך ג' ימים יצא, עיי"ש בהג' שערי חיים (פק"ז), אולם עדיין צע"ק למה אין מברכים אחר התפלה, באיזה יום שהוא, דעיקר טעמו הוא כיון שקשה לאסוף מנין "תוך ביתו", ולפ"ז אם הולך לביהכ"נ לתפלת שחרית או מנחה ומעריב ויש שם מנין, יכול לברך אז, ואף דהאליה רבה (פק"ה) כתב עוד טעם בדבר, והוא משום דכשאומר "ברכו" הו"ל כהודאה, מ"מ אי משום הא לחוד לא הו"ל להמתין על קריאת התורה, דגם ביום שיש בו קריאת התורה אין עליו חיוב לעלות דאינו דוחה שאר חיובים (כמ"ש השע"א), ולא חייבוהו לעלות כדי לומר "ברכו" וליתן הודאה להשי"ת, משמע דגם להאליה רבה אין עיקר הטעם משום ברכו, וע"כ יכול לברך ברכת הגומל מיד באותו יום, וביום קריאת התורה יעלה לתורה אם ירצה וכיון בברכו ליתן הודאה להשי"ת ודו"ק.

עב"פ כפי המבואר לעיל יש לברך מיד בקריאה הראשונה ולא ימתין עד שבת, וכן נהג הגאון בעל שבט הלוי זצ"ל (הליכות שבט הלוי פט"ז סט"ו), אולם אם מתפלל בימות החול במנין מצוצמם, וחושש שאין ביניהם שני תלמידי חכמים (דכעין תרי רבנן דכתיב וכמושב זקנים יהללוהו כנ"ל), ובשבת יתפלל במנין גדול, יש נוהגין להמתין כדי שיברך ברוב עם, וגם דבוודאי יהיה שם תרי רבנן (וכ"ש אם ימצא שם איזה צדיק), וכן הוא בשלחן המהור (קאמארנא, סימן רי"ט ס"ב), וכן נהג רביה"ק מסאטמאר זי"ע כשנתחייב בברכת הגומל, המתין מלברך עד שבת, כיון שהיה דרכו בקודש להתפלל בימות החול במנין מצוצמם (ומהם בחורים תלמידי הישיבה, ואולי לא היה ביניהם תרי דרבנן..), משא"כ בשבת שהיה ריבוי עם, והעדיף מעלת ברוב עם, ממעלת זריזין

מקדימין, וכמ"ש הגה"צ רבי נתן יוסף מייזעלס זצ"ל (אבד"ק אבני שלמה, וממקורבי רבינו מסאטמאר זי"ע) בתשובה הנדפס בקובץ 'פעלים לתורה' (גליון כ"ג עמ' ט"ז), ליישב מנהגו בקודש שהמתין עד שבת, וכל הלכות דורש את השם.

*

ב', מה ששאל עוד על הא דנפסק בשו"ע (שם סעיף א') ארבעה צריכים להודות, יורדי הים כשעלו ממנה, והולכי מדברות כשיגיעו לישוב, ומי שהיה חולה ונתרפא וכו'. ונתספק מע"כ מהו כוונת חולה שנתרפא, האם תיכף ומיד כשמניחים אותו לחזור לביתו מבית החולים, הוי בגדר חולה שנתרפא, או שצריך להמתין עד שישוב לאיתנו כמו שהיה קודם שנכנס לבית החולים. ובמשנה ברורה הביא בשם האליה רבה שהגדר הוא "וכבר הולך על בוריו", ויש להבין מה הכוונה בזה.

על שאלה כעיי"ז כבר כתבתי למע"כ (בשנת תשפ"ב) דהסכמת האחרונים דימתין מלברך עד שיהי' בריא וילך על בריו לגמרי, ובעטרת זקנים (שם סק"ב) כתב וז"ל 'אמנם לא כתבו מאימתי מברך, ונראה שאין לברך עד שיצא מהצרה לגמרי, וכן בחולה עד שיחזור לבוריו לגמרי, וכמו שכתוב במכילתא (פרשת משפטים פרשה ו) על הפסוק (שמות כא, יט) והתהלך בחוץ, וכן פירש רש"י (שם), הרי כל זמן שאינו הולך על בריו עדיין הוא בספק סכנה, וא"כ לענין ברכת הגומל אין הטובה שלימה כל זמן שלא נגמרה, ואולי במה שתקנו לומר גמלני כל טוב, שפירושו הטוב הוא כולה ולא רובה, וכן אמרו חז"ל (בראשית רבה ד, ו) למה לא נאמר כי טוב ביום שני, לפי שלא נגמר כו', הרי שלשון טוב מורה על טובה שלימה שנגמרה בטובה ובמלואה (אבי מורי זקני בשם מהר"ש במהר"ל מלובלין סימן א ז"ל) 'עכ"ל, וכן הוא באליה רבה (שם סק"א) ושאר אחרונים, ובשו"ע הרב (סדר ברכת הנהנין פרק י"ג ס"ה) כתב 'אין לברך עד שיצא מהסכנה לגמרי, לפיכך לא יברך החולה עד שיחזור לבוריו לגמרי'.

וכן איתא בספה"ק מאור ושמש (פר' ויצא עה"פ ותעמוד מלדת) ועיי"ש דכן מרומזו בלשון הגמ' 'ארבעה צריכין להודות מי שהיה חולה ונתרפא', מלשון 'ונתרפא' משמע לגמרי, וכן גבי אידך משמע שיצא מן הצער אשר הי' בו, ולא צריך עוד לטובה בזה, והביא משמע כן מהרה"ק מלובלין זי"ע. וכן נהג הגה"ק בעל דברי חיים מצאנז זי"ע (כדהובא בשו"ת דברי או"ח סו"ס פ"ג, בשם אביו זצ"ל שסיפר שפעם בירך הרה"ק הדברי חיים זי"ע ברכת הגומל, כשהלק מהקהל כבר לא זכרו שהי' פעם חולה) וכמשמעות הפוסקים הנ"ל.

ולכן חולה כשחוזר לביתו מבית החולים, הרי הוא בדרך כלל עדיין בגדר חולה, דלא חזר לבריו עדיין, ולא יברך עד שיחזור לאיתנו, ואם קשה לו להכריע אם כבר נתרפא וחזר לאיתנו

הראשון לגמרי, יכול לנהוג כמו"ש בשו"ת שבט הלוי (ח"ד סי' קנ"ב אות ג') דכל שנתרפא ממחלתו ושב לביתו ובא לביהכ"נ יכול לברך הגומל, אע"פ שנשאר עליו עדיין קצת רושם מהמחלה, וא"צ להמתין עד שיעבור כל הרושם לגמרי. כיון שכבר יצא מעצם הסכנה, וגם מתרמי לפעמים שנשאר עליו קצת רושם מהמחלה לעולם, ואעפ"כ חייב לברך כשנתרפא מהסכנה, ובע"כ כנ"ל.

*

ג' מה ששאל בזה"ל 'היות שיש לי קביעות להתפלל בשבת קודש בשתי בתי מדרשים, שבת אחת כאן ושבת אחת כאן, והציבור בשתיים יודעים שהייתי ל"ע כששה שבועות בבית החולים, והנני מחוייב לקדש שם שמים ברבים ולברך ברכת הגומל, על שהחזירני השי"ת לבריאות גופי בכדי שאוכל להמשיך בעבודת הקודש לזכות את הרבים, האם מוטל עלי לברך ברכת הגומל ב' פעמים בשתי המקומות, כדי להודות לה' בשתי המקומות שהנני רגיל בהם (ומצינו כמה פעמים ענין חשדא, שיחשדוהו שלא עשה כדון, כגון בהלכות חנוכה לענין חצר שיש לו ב' פתחים, וכדומה) ע"כ השאלה.

הנה בוודאי לא ניתן להאמר זאת שיברך ברכה שני פעמים מטעם הנ"ל, בשלמא ליתן הודאה בעלמא ולהודות לשמו יתברך ברבים, לפרסם להציבור החסדים שעשה עמו השי"ת, מהראוי לעשות כן בשני המקומות (אף שאין חיוב בדבר), אבל לא לברך ברכה, דיש בזה חשש ברכה שאינה צריכה, ובוודאי אין לחייבו בזה, דהלא הרבה פעמים מתרמי לאדם שיש לו ביהמ"ד קבוע, ואעפ"כ אם מתרחיש ליה לברך הגומל, מברכו לפעמים בביהמ"ד אחר, משום איזה סיבה שיהיה, ואין העולם הושדים אותו שלא בירך הגומל, ואין כאן חשש מראית העין וכדומה, דבוודאי ילמדו עליו זכות ויאמרו שכבר בירך הגומל, (או יברך בעתיד), ואם רוצה להודות לשמו יתברך בשני המקומות, יכול ליתן להציבור לעקי"ך עם יי"ש, במקום סעודת הודאה, ויברכו לו ברכת לחיים טובים ולשלום, ויתברך בזה לאורך ימים ושנים טובים מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, ויזכה לזכות את הציבור בפעליו הכבירים לתורה וחסידות, ויברך ממקור הברכות בכל מידי דמוטב אמון.

הכו"ח ה' לסדר 'וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל' (פרשת וארא), ר"ח שבט (שימרים, ברכם, מ'הרם) שנת תשפ"ד לפ"ק

אברהם צבי פריעדמאן

Rabbi A. H. Friedman

645 Bedford Ave
Brooklyn, New York 11211
718.963.0178

אברהם צבי פריעדמאן

זמ"ן דיקול אור פני יהושע גאלאנטא
מח"ס אוצר הלכות
מקלין נג י"א

בעזהש"ת

החיים והשלום, מאלקי מרום, קרנו להרים, לידידנו עוז רב פעלים, נערץ ונכבד בפי ישרים, בהילולים ותוארים שבחים ורננים, מעשיו ופעולותיו מהוללים בשערים, ה"ה ידידנו וידיד כל בית ישראל, הרה"ג המפואר כבוד שמו מפארים

הר"ר אלכסנדר אליעזר קנאפפלער שליט"א

מחבר הרבה ספרים חשובים

אחר תת השלום והכבוד כראוי וכבוד.

על בשורת טובות מברך הטוב והמטיב, לאחר שמע"כ הי' חולה מסוכן מוטל על עשר דוי בבית החולים, והשי"ת ברוב רחמיו וחסדיו הצילו ממות לחיים ממש, וחזר הביתה ומתחזק בכוחותיו. וכה יעזור השי"ת הלאה לאורך ימים ושנים טובים מתוך בריאות השלימות על כל רמ"ח אבריו ושם"ה גידיו.

וכעת שאל מע"כ לענין ברכת הגומל אימתי יברך ברכה זו, דהלכה פסוקה בשו"ע (או"ח סי' רי"ט סעי' א') דחולה שנתרפא מברך הגומל, אלא דנחלקו המחבר ורמ"א (שם סעי' ה') על איזה חולי מברך הגומל, דעת המחבר דעל כל חולה אע"פ שאינו של סכנה, אם עלה למטה מחמת חולי זה מברך הגומל, ודעת הרמ"א דאין לברך אלא על חולה שיש בו סכנה, כגון מכה של חלל, ולמעשה עיי"ש במג"א (סק"ח) בשם הב"ח, אליה רבה (סקי"ג), פרי מגדים (א"א סק"ז), ובשו"ת רדב"ז (ה"ג סי' תקע"ו) כתב דחולה שמחללין עליו השבת ע"י עכו"ם מקרי חולה לענין זה ג"כ, ובשו"ע הרב (בסדר ברכת הנהנין פרק י"ג סי') וז"ל 'ולמעשה יש לנהוג שכל שמוטל על מטתו יותר מג' ימים יש לו לברך בעמדו, ובט"ז (סק"ה) כתב דגם לדעת הרמ"א מברכין בכה"ג, וכן הוא בחיי אדם (כלל ס"ה ס"ו), משנ"ב (סקכ"ח).

ועכ"פ בנידון דידן כיון דהי' חולה שיש בו סכנה בוודאי, וכפי דעת המומחים והרופאים הי' חיי מסוכנים, וכפסע בינו לבין.... לכו"ע חייב בברכת הגומל. אולם שאלתו אימתי יברך ברכה זו, אם ימתין עוד, או יברך עכשיו לאחר שכבר עבר ד' שבועות מעת שנחלה, וגם שעכשיו כבר חזר להרופא לביקור, ואמר לו שכבר נתרפא לגמרי ממחלתו ב"ה.

הנה לשון הגמ' (ברכות נד:) 'ארבעה צריכין להודות מי שהיה חולה ונתרפא, וכן לשון המחבר (שם סעי' א'), והסכמת האחרונים דימתין מלברך עד שיהי' בריא וילך על בריו, עיי"ש בעטרת זקנים (סק"ב) וז"ל 'אמנם לא כתבו מאימתי מברך, ונראה שאין לברך עד שיצא מהצרה לגמרי, וכן בחולה עד שיחזור לבוריו לגמרי. וכמו שכתוב במכילתא (פרשת משפטים פרשה ו) על הפסוק (שמות כא, יט) והתהלך בחוץ, וכן פירש רש"י (שם), הרי כל זמן שאינו הולך על בריו עדיין הוא בספק סכנה, וא"כ לענין ברכת הגומל אין הטובה שלימה כל זמן שלא נגמרה, ואולי כמה שתקנו לומר גמלני כל טוב, שפירושו הטוב הוא כולה ולא רובה, וכן אמרו חז"ל (בראשית רבה ד, ו) למה לא נאמר כי טוב ביום שני, לפי שלא נגמר כו', הרי שלשון טוב מורה על טובה שלימה שנגמרה בטובה ובמלואה (אבי מורי זקני בשם מהר"ש במהרר"ל מלובלין סימן א ז"ל) עכ"ל.

וכן הוא באליה רבה (שם סק"א), אשל אברהם (בוטשאטש), משנ"ב (סק"א), ובשו"ע הרב (סדר ברכת הנהנין פרק י"ג ס"ה) כתב 'אין לברך עד שיצא מהסכנה לגמרי, לפיכך לא יברך החולה עד שיחזור לבוריו לגמרי'.

וכן איתא בספה"ק מאור ושמש (פר' ויצא עה"פ ותעמוד מלדת) ועיי"ש דכן מרומזו בלשון הגמ' 'ארבעה צריכין להודות מי שהיה חולה ונתרפא, מלשון 'ונתרפא' משמע לגמרי, וכן גבי אידך משמע שיצא מן הצער אשר הי' בו, ולא צריך עוד לטובה בזה, והביא משמע כן מהרה"ק מלובלין זי"ע. וכן נהג הגה"ק בעל דברי חיים מצאנז זי"ע (כדהובא בשו"ת דברי או"ח סו"ס פ"ג, בשם אביו זצ"ל שסיפר שפעם בירך הרה"ק הדברי חיים זי"ע ברכת הגומל, כשהלק מהקהל כבר לא זכרו שהי' פעם חולה) וכמשמעות הפוסקים הנ"ל.

ואם קשה לו להכריע אם כבר נתרפא וחזר לאיתנו הראשון לגמרי, יכול לנהוג כמ"ש בשו"ת שבט הלוי (ה"ד סי' קנ"ב אות ג') דכל שנתרפא ממחלתו ושכ לביתו ובא לביהכ"נ יכול לברך הגומל, אע"פ שנשאר עליו עדיין קצת רושם מהמחלה, וא"צ להמתין עד שיעבור כל הרושם לגמרי. כיון שכבר יצא מעצם הסכנה, וגם מתרמי לפעמים שנשאר עליו קצת רושם מהמחלה לעולם, ואעפ"כ חייב לברך כשנתרפא מהסכנה, ובע"כ כנ"ל.

ובזה אצא בהודאה להשי"ת, אשר שם נפשינו בחיים, וכה יעזור השי"ת הלאה שיזכה מע"כ שליט"א לאריכות ימים ושנים טובים מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, ויזכה עוד רבות בשנים להרבות פעלים לתורה ותעודה, ולזכות הרבים בחיבוריו החשובים מתוך בריאות השלימות, ויזכה לראות רב תענוג ונחת דקדושה מכל יוצ"ח זרע ברך ה' וכט"ס, עדי נזכה ונחי' ונראה בקרוב בהלו נר משיח צדקינו על ראשינו בב"א.

יום א' לסדר והסרותי מחלה מקרבך (משפטים), תשפ"ב לפ"ק

הכו"ח לכבוד התוה"ק ולומדיה

ידידו ומוקירו

אברהם צבי פריעדמאן

נ"ב. ואגב כיון שמע"כ שליט"א הודיע לי שיוגיע בעזר השם לגיל שבעים שנה, אצטרף פה תשובה שכתבתי אודות ברכת שהחיינו בהגעת לגיל שבעים שנה, ואם יש ענין לעשות סעודה ביום הולדת.

א. הנני בזה להעלות על הכתב בהאי נידון שזכינו בימים הללו, שמעלת כבודו הרמה הגיע לגיל שבעים שנה בשעה טובה, לאורך ימים ושנים, וכידוע איכא דיעות בגדולי הפוסקים אי חייב לברך ברכת 'שהחיינו' ע"ז, וגם יש לדון האם מותר או יש ענין לעשות מסיבת מרעים ליום הולדת, אשר לא ראינו כן אצל אבותינו הקדושים, וי"א דמנהג זה נובע מן הגוים, או אולי איכא ענין בזה.

ב. ואבוא על ראשון ראשון, הנה חיוב ברכת שהחיינו בעת כזאת לא נזכר בשו"ע כלל, ומקור מקומו בשו"ת חוות יאיר (סי' ע') שכתב בתו"ד לבאר איזה סעודה הוא בכלל סעודות מצוה, לענין מי שנדר לאסור איסור על נפשו לפרישות, ומהם שלא לאכול ולסעוד בסעודות רשות, ורוצה לידע הגדר של סעודות מצוה, וע"ז כתב דסעודה שאדם עושה כשהגיע לגיל שבעים, אע"פ 'שמברך שהחייני כי כך נראה לי, מ"מ לא יחויב שיהי' סעודות מצוה, לכן ראוי לדרוש בהם' עכ"ל, מבואר בדבריו דאף שליכא חיוב לעשות סעודה ע"ז, מ"מ מברך ברכת שהחיינו, וכ"כ הגה"ק מקאמארנא זי"ע בשלחן הטהור (סי' רכ"ג ס"ז), והוסיף 'והעומדים עליו ויש להם טובות ממנו שהוא משפיע להם מזון וכיוצא בו, והם שמחים על זה, יברכו בנעימה הטוב והמטיב בשם ומלכות'.

ג. וכן נהג הגה"ק החפץ חיים זי"ע כשהגיע לגיל שבעים שנה (י"א שבט תרס"ח), קרא לשני גדולי תלמידיו, הגאונים רבי אלחנן בונם ווסרמן ור' יוסף שלמה כהנמאן זצ"ל (ר"י פונוביז), ובנוכחותם בירך שהחיינו, וכיבדם במזונות ויין שרף, (ומן יום ההוא והלאה, כל יום מחיו הי' בעיניו כמתנת שמים, שמוענקת לו בזכותו של כלל ישראל), ספר 'החפץ חיים חייו ופעלו' (ח"א עמ' שי"ב).

ד. אולם הפרי מגדים (או"ח סי' תמ"ד משב"ז סק"ט) הביא דברי החוות יאיר וכתב עליו 'וצ"ע', וגם בשו"ת תשובה מאתבה (ח"ב או"ח סי' רל"ט) הביאו וכתב 'לא מלאני לבי להורות שבן שבעים שנה יברך שהחיינו, וכיון דאיכא דיעות בהאי דינא, הסכמת הרבה אחרונים לברך ברכת שהחיינו בלא שם ומלכות, וכמ"ש החיד"א (בשיורי ברכה או"ח סי' רכ"ג) לאחר שהביא דברי החוות יאיר וז"ל 'ונ"ל שיברך בלא שם ומלכות מאחר שלא כתבוהו הראשונים' עכ"ל, וכן הוא בהג' חתם סופר (על שו"ע או"ח סי'

רכ"ה), יפה ללב (ח"ח סי' רכ"ג, ואגב כתב שם כי מאותו יום ואילך יאמר בכל יום מזמור ק"ג בתהלים), באר יעקב (סי' רכ"ג סקי"א), כף החיים (שם סקכ"ח), שו"ת אפרקסתא דעניא (ח"א סי' קכ"ג).

ה. ואם רוצה לצאת ידי כו"ע (לכרכו בשו"מ), נכון ללבוש בגד חדש (מלבוש חשוב) שראוי לברך עליו שהחיינו, ויכוין לצאת בזה גם מה שהגיע לגיל זה, וכמ"ש הבן איש חי (שנה ראשונה פרשת ראה אות מ', ועוד כתב יש עושים סעודה כשיגיעו לשבעים, והמנהג פה עירנו יע"א המביא ספר תורה חדש לבית הכנסת, בשבת או ביום טוב עושה סעודה בלילה לאוהבים וריעים, ובאמצע הסעודה ילבש בגד חדש ויברך שהחיינו ויכוין על הס"ת, ובעמוד השחר מוליכין הס"ת לבית הכנסת בקיבוץ קהל רב, ופזמונים ושמחה גדולה וכל המרבה ה"ז משובח' עכ"ל), ושו"ת גנזי יוסף (שווארץ, סי' ד' אות ב', תשו' הגה"צ אבד"ק בונהיאד זצ"ל, והביא מאנשי מעשה שבכל שנה ביום הולדת מהדרין לברך שהחיינו על פרי או בגד חדש).

ו. ומצינו גם שהכתב סופר נהג לברך ולהודות להשי"ת ביום הולדת שלו, וכמ"ש בשו"ת כתב סופר (יו"ד סי' קמ"ח) בריש התשובה בהאי לישנא 'הנה ברך לקחתי ליום מולדתי א' דר"ח אדר שהגעתי בעזה"י לשנת חמשים, והודיתי להשי"ת ברבים על שהחיינו וקימנו לזמן הזה וברוך ית"ש הנותן ליעף כח ללמוד וללמד, כן יעזרני למען שמו ותורתו, עד זקנה ושיבה אל יעזבני ואל ימשני, ויהי עמי כאשר היה עם אבותינו הקדושים זצ"ל להגדיל תורה ולהאדירה, ולגדור פרצי התורה אשר רבו בעו"ה, ויציל אותנו ממוציאי דבה על תוה"ק, ועלינו יציץ נזרו, תרוממנה קרנות צדיקים' עכ"ל (אלא שיש לעיין אם כוונתו שברך ברכת שהחיינו בשם ומלכות, או אפשר בלא שו"מ).

ז. ואגב עי' בהקדמת כתב סופר על התורה (אהל לאה עמוד כ"ט), שכותב בנו הג"ר שלמה סופר ז"ל אבד"ק בערעגסאז 'בעת ההיא בראש חודש אדר יום הולדת אבינו זצ"ל, בהיותו בפעסמ, ציוה למשמשו שלא יניח לאדם לבוא לפניו כל היום, והיה רגיל מימי נעוריו לסיים על יום זה איזה מסכתא, וכל הבאים חזרו בלא מלואת מבוקשם, ובא רב גדול אחד מתלמידיו ומקורב למשפחתינו וביקש ליכנס, והגידו לו את אשר ציוה רבו, והיה הדבר לפלא בעיניו ובעל כרחו נכנס, והשתומם על המראה כי מצא את רבו גועה בבכי, ושאלו רבינו למה אתה בוכה, ויאמר דע תלמידי חביבי היום הזה הוא יום אשר בו נולדתי והרי אני בן נ"ד שנים, וד"ן אני את עצמי ויאמרו המושלים בואו חשבון הנפש במה עסקתי כל אותן השנים הללו אשר נצבו עליו כמו

נ"ד, במה ביליתי עתותי היקרים ומצאתי בלא תכלית הרבה, אין בי לא תורה ולא חכמה ולא צדקות ולמה לא אבכה על בילוי ימי אשר אינם חוזרים, ויש לי לבכות מאין הפוגות, וכשמוע התלמיד את דברי רבו בכה גם הוא, כי אם בארזים נפלה שלהבת, אשר כל ימיו לא עסק רק בתורה עבודה וגמילות חסדים במדה גדולה כל כך ובכל זה בוכה ודואג על שנותיו, מה יענו אזובי הקיר אשר באמת בילו שנותיהם בבהלה עכ"ל.

ח. עכ"פ נחזור לענין שאלתינו בברכת שהחיינו על יום זה, עפ"י האמור הנ"ל מכח ספק, אין מברכים שהחיינו, כדקיי"ל ספק ברכות להקל, וגם אצל ברכת שהחיינו אמרינן כן וכדעת רוב האחרונים, עי' בב"ח (סי' תל"ב), פרי חדש (יו"ד סי' כ"ח סק"ה) ובאר היטב (שם סק"ב), שו"ת מהר"ם שיק (יו"ד סי' שע"ד), שו"ת כתב סופר (או"ח סי' כ"ו) ושאר אחרונים.

ט. אמנם למעשה הי' נראה לפענ"ד שטוב להשתדל להביא עצמו לידי חיוב ברכת שהחיינו ע"י לבישת בגד חדש, כגון טלית של מצוה, או מלבוש חדש לשבת שגורם שמחה להאדם, ולברך שהחיינו ולכוין על שניהם, ובפרט לאחר שעבר על כלל ישראל מצב קשה ומרה מגפת 'קארונא', בוודאי טוב ונכון להביא עצמו לידי חיוב לברך להשי"ת אשר שם נפשינו בחי"ם, כן תחיינו ותקיימנו להלאה, וטוב לעשות סעודה לעשרה בני המשפחה, או עכ"פ מסיבת לחיים, ויהי משולב עם סעודת הודאה על העבר שזכינו להנצל ממוגפת קארונא, ובצירוף כל זה שפיר יכולים לסמוך על הנ"ל, לברך ולהודות לשמו יתברך על כל הטוב שגמל עמנו.

י. ובעצם עשיית סעודה יום הולדת כידוע איכא בזה דיעות בין גדולי האחרונים, בשו"ת אפרקסתא דעניא (שם) ציין למש"כ החתם סופר זי"ע דאין לישראל לחוג יום מולדתו, כ"א את יום שנכנסם בבריתו של אאע"ה, ועי' בספרו תורת משה פ' וירא ע"פ ביום הגמל, ורבב"ח ז"ל שם כתב מנהג העולם שיעשה אדם סעודה ביום שנולד לו בן או ביום המילה לכבוד המצוה, וע"ש עוד טעם על שע"כ אאע"ה משתה יצחק עד יום הגמל.

יא. בשו"ת ערוגת הבשם (או"ח בהוספות לסי' רט"ז) יצא למחות נגד רב אחד שעשה חגיגה ליובל של שבעים שנה, וכתב דאין זה אלא מנהג בורים ההולכים בחוקות העמים, ולא נשמע כמוהו בין רבותינו מוסדי דור דורים עיי"ש הטעם, וכעיי"ז כתב הגה"ק

המנחת אלעזר זי"ע בספרי דברי תורה (ח"ה אות פ"ה) "יום הולדת אצל בני ישראל לא שמענו מרבתינו ואבותינו הקדושים זי"ע לעשות כן יום שמחות ביום תולדותם, והטעם פשוט נראה מרוב ענותנותם, כי אמרו חז"ל (עירובין יג ב) טוב לו שלא נברא משנברא, על כן לשמחה מה זו עושה ביום ההוא, כיון שטוב היה אם לא היה נברא ונולד' עיי"ש עוד.

יב. אמנם בנו הגה"צ מצעהלים זצ"ל בשו"ת מגדלות מרקחים (או"ח סי' ל"א) כתב בזה"ל 'זהנה עיקר מה שהרעיש כ"ק אאמו"ר זצ"ל ע"ז, אני זוכר היטב כשכתב תשובה זו, ואני יודע מי הוא הרב, ועיקר מה שחרה לו כ"כ הוא מפני שהרב הנ"ל כל בניו וכל בנותיו הי' קלים ורקים כמו שרמז בתשובה ע"כ לשמחה מה זו עושה, ועכ"פ מוכח מזה דאיש הירא את ה' ובמצותיו חפץ מאוד, אין חסרון במה שעושה סעודה להודות להשי"ת.

יג. וכ"כ נכדו הגה"צ מפאפא זצ"ל בשו"ת ויען יוסף (או"ח סי' ע"ג) וז"ל 'גם בעיני הי' חידוש על דברי אא"ז זצ"ל וכו', ותירצתי לי ע"פ דברי רש"י פ' שופטים ע"פ ולא תקים לך מצבה אף על פי שהיה אהובה בימי האבות עכשיו שנאה מאחר שעשאה אלו חק לע"ז עכ"ל, דהרואה בתשו' אא"ז זצ"ל יראה דהעיקר מה שחרה אפו על שקראוה חג יובל, דהוא מנהג העמים ונקרא בלשונם יובליום ולפרסם הדבר בעתונים לבוא מרחוק ולדרוש, והאי רב פלוני הי' מן המתחדשים אשר בלא"ה לא הי' רוח היראים נוחה הימנו, ע"כ ראה אא"ז זצ"ל במנהג זה מנהג נעלאגען אשר למדו ממנהגי העכו"ם וכו', ואין זה דומה למה שמוזכר בתשו' חות יאיר שעושיין סעודה בין אנשי שלומו ומברכין שהחיינו, מבלי לעשות מזה קולות וברקים, כמו שהיה המדובר בנידון שדן עליה באותו תשובה, עכ"ל, עיי"ע בשו"ת בית ישראל (עדעלין, סי' ל"ב), שו"ת להורות נתן (ח"ט סי' ה'), שו"ת משנת יוסף (ח"ט סי' ע"ב).

יד. ואגב בספר ימצא חיים להגאון רבי חיים פלאג'י זצ"ל (סי' מ') נמצא תפלה שתיקן להתפלל למי הזקנה וזהו נוסחתו, 'רבש"ע אל תרפה את ידי לעת זקנתי מלעסוק בתורה ומלקיים המצות, אל תשלכני לעת זקנה ככלות כחי אל תעזבני ואל תקהה את שיני בבני ובבנותי שלא ימותו שום אחד מהם בחיי, ותמיד נהיה מיושבים בדעתינו ושכלינו לעובדיך באמת, ותן בנו כח ובריאות ואומץ וחוזק בכל אברינו וגידנו אכ"ר'.

קצת פסקי הלכות מספר "פסקי מנחת חן" להגאון הגדול מוה"ר נח אייזיק אהלבוים שליט"א

מח"ס שו"ת מנחת חן, ופסקי מנחת חן, ושאל"ם

הכנה משבת לחול

הכנת דבר מאכל בשבת לצורך חול

אסור להכין מאכל בשבת לצורך יום חול, אכן כשמכין מאכל לצורך שבת מותר להרבות ולהכין יותר ממה שצריך לשבת כדי שישאר לו גם לימות החול.

להכניס מאכל או חלות וכדומה לתוך המקפיא בשבת לשמור על טריות

מותר להכניס חלות או מאכל אחר לתוך המקפיא בשבת לשמור על טריותן של החלות וכדומה, ואין בזה משום חשש הכנה בשבת.

שנים מקרא ואחד תרגום

אע"פ שאדם שומע את כל התורה כולה כל שבת בציבור, מ"מ חייב לקרות לעצמו בכל שבוע את פרשת אותו השבוע, ב' פעמים המקרא ופעם אחד את התרגום, ולהשלים זאת עם הציבור.

חיוב תלמידי חכמים

כל איש מוישראל מעל י"ג שנים, אפילו אם הוא תלמיד חכם חייב לקיים מצות שמו"ת בכל שבוע.

נשים וקטנים

נשים פטורות מאמירת שמו"ת.

יש אומרים שמשעה שהילד מבין לקרוא הפרשה ולהבין לימודו, כדאי לחנך אותו לקיים מצות שמו"ת.

שלא להפסיק באמצע קריאת שמו"ת

לכתחילה ראוי לכל בעל נפש שלא להפסיק לשום דבר באמצע קריאת שמו"ת, [וראה הערה אם מותר לענות לדברים שבקדושה באמצע שמו"ת].

להפסיק לעניית אמן באמצע פסוק

כשמעבירים הסדרה שמו"ת, ושומעים באמצע הפסוק קדיש, צריך לענות אמן אפילו באמצע הפסוק, ולכתחילה עדיף שיתחיל אה"כ מתחילת הפסוק.

להפסיק לשתייה באמצע שמו"ת

מי שצמא הרבה ונמצא באמצע קריאת שמו"ת, מותר להפסיק בתוך הפרשה ולשתות ולברך תחילה וסוף.

שמו"ת באמצע פסוקי דזמרא

מי שגמר פסוקי דזמרא בשחרית בשבת, והש"ץ מאריך, אסור לומר שמו"ת אפי' אם רוצה להפסיק לסיימו לפני סעודת הבוקר.

הערה לגליון נועם הליכות – סוכות תשפ"ה

אל מעלת כבוד ידידי היקר הגאון המפורסם לשבח ולתהילה, בקרב עם סגולה, גרים באורייתא תדירא, ת"ח מופלג ובקי בש"ס ופוסקים כחכמי נהרדעא וסורא, מחשובי תושבי עירנו עיר הבירה, לו נותנים שבח ושירה, מוריץ חרוץ בעל פיפות, נוח לשמים ונוח לבריות, נועם המדות ונועם הליכות, אל תיקרי הליכות אלא הלכות,

כבוד שם תפארתו

ש"ב מוה"ר יוסף עזרא אפעל שליט"א

נכד לידידי ש"ב מוה"ר ארי' מרדכי אפעל שליט"א

ומעורכי הגליון הנפלא "נועם הליכות" ושאר חיבורים

אחרי שים שלום טובה וברכה.

קיבלתי לנכון הגליון הנפלא "נועם הליכות" גליון כ' לחודש אלול שנת תשפ"ד, ונהניתי מאוד מן המאמרים הנפלאים הבאים שמה, שראוי לברך עליהם ברכת התורה, ובתוכם ראיתי מאמריך הנפלא בענין לרוץ לסעודת שבת, ואמרת לבוא בכתובים ולהעיר ולהאיר בזה קצת כדרכה של תורה.

- א -

הנה כתבת בעמ' י"ג אות ה', בזה"ל:

בשו"ע (סי' ש"א ס"א) אין לרוץ בשבת אלא אם כן לדבר מצוה כגון לבית הכנסת או כיוצא בו. יש להסתפק אם מותר לרוץ גם כשהזור מביהמ"ד לצורך סעודות שבת, דבפשטות אכילת סעודות שבת מצוה הוא, ואם נימא דשייך היתר זה, אז כמעט שלא מצאנו איסור ריצה בשבת, דכמעט בכל השבת הולכים מבית לביהמ"ד, ובחזרה מביהמ"ד לסעודה בבית וכו', ע"כ דברך שם.

והנה בשו"ע אור"ח הלכות תפילה (סימן צ' סעיף י"ב) איתא בהאי לישנא: מצוה לרוץ כשהולך לבית הכנסת וכן לכל דבר מצוה, אפילו בשבת שאסור לפסוע פסיעה גסה, אבל כשיוצא מבית הכנסת אסור לרוץ, ע"כ. ובלבוש שם ביאר היטב טעמו של דבר, וז"ל: מצוה לרוץ כשהולך לבית הכנסת, וכן לכל דבר מצוה, ואפילו בשבת שאסור לפסוע פסיעה גסה, ירוץ לדבר מצוה כדי להראות שהיא חביבה עליו, אבל כשיוצא מבית הכנסת אסור לרוץ, שנראה שהיתה ישיבתו בה כמשא ורץ ממנה שקץ בה, עכ"ל. ובאליה רבא (שם אות י"ד) כתוב לאמר: אבל כשיוצא וכו'. כתב בעל עין יעקב (בהרי"ף ברכות ו ע"ב) ואם דעתו לחזור ולכנס מותר לרוץ. וכ"כ של"ה דף ע"ד [שער האותיות, קדושה, ד"ה וברגלים] ומג"א [ס"ק כו], ודלא כמעדני מלך דף ה' [ברכות פ"א ס"ז אות ר']. עוד כתב של"ה [שם] ומבית הכנסת לבית המדרש מצוה לרוץ, עכ"ל. ודברי העין יעקב הובא ג"כ במג"א ס"ק כ"ז עיי"ש. [ובשיירי כנסת הגדולה הגהות הטור סק"ד סיים על זה ז"נהגו העולם היתר בזה"].

ולפי זה נראה, דתיכף ומיד כשיוצא מבית הכנסת אין לו לרוץ, אבל לאחר שכבר נתרחק מבית הכנסת, ובפרט כשכבר נמצא ברחוב אחר, שפיר מותר לרוץ לצורך סעודת שבת.

- ב -

ויש להוסיף עוד, דהנה תפילה לרוב הדיעות הוא רק דרבנן, וסעודת שבת לכמה דיעות הוא דאורייתא, וא"כ יש לומר

עדדיף טפי סעודת שבת ומותר לרוץ בשבילו. ובפרט דאיתא בסימן ש"א סעיף ב', דבחורים המתענגים בקפיצתם ומרוצתם, מותר. וכן לראות כל דבר שמתענגים בו, עכ"ל. וא"כ מי שהוא רעב ורוצה למהר כדי לאכול סעודת שבת לכאורה אין בו חשש.

- ג -

ידוע המעשה שהיה אצל אחד מן הצדיקים הקודמים נויש המספרים כן על החפץ חיים זי"ע, שפעם אחת בבואו לביתו כליל שבת קודש מיהר לקדש מיד וליטול ידיו לאכילה, מבלי שיאמר "שלום עליכם" ושאר זמירות לשבת קודש כנהוג, ועל תמיהת בני ביתו "מה היום מיומים", השיב להם שבבואו ראה כי המשרתת בבית [שהיתה יתומה] רעבה ועייפה מאוד מטורח ההכנה לשבת קודש, ולכן לא רצה להטריח עליה שתצטרך להמתין עד גמר כל הזמירות שלקח איזה זמן כדרכו בקודש, לכן מיהר לקדש וליטול ידיו, ורק אח"כ זימר כל הזמירות במתינות כדרכו, ואמר בנועם שיח כי המלאכים יכולים להמתין עד לאחר בציעת הפת, אבל היתומה העלובה אינה יכולה להמתין.

ורמו וסמוכין לזה נמצא גם במשנה ברורה (ריש סימן רע"א) שכתב וזה לשונו: היינו לקדש כדי שיוכור שבת בעת תחלת כניסתו דכל כמה דמקדמינן ליה טפי עדיף ומכוון שקידש צריך לאכול מיד כמבואר בסימן רע"ג ס"ג בהג"ה ואם אינו תאב לאכול יכול להמתין מלקדש עד שירעב שכבר זכר את השבת בתפלתו בבהכ"נ ויוצא בזה המ"ע דאורייתא להרמב"ם וכדלקמן [ממ"א בשם הרמ"ע] ומ"מ נראה דהיכא דיש בזה משום שלום בית או שיש לו בביתו משרתים או שאר אורחים ובפרט אורח עני לא יאחר בכל גווני דכיון דהם מוטלים עליו לא יוכל לעכבם בשביל שהוא רוצה לקיים מצוה מן המובחר, עכ"ל.

ובכן י"ל שבכהאי גוונא שיש חשש שירעבו בני ביתו ומשרתיו, ובפרט היכא שיש לו אורחים הסמוכים על שולחנו, ויהיה עליהם לטורח ולמשא ההתעכבות, בוודאי מצוה לרוץ כדי שלא לצער בני המשפחה.

גם יש דיעות בפוסקים^א דנשים הפטורים מתפילה [או שיוצאים בתפילה כל שהוא] צריכים לקדש ביום שבת קודש בבוקר קודם שיאכלו או שישתו. ולכן יש הרבה בתים שהנשים אין אוכלים ואין שותים קודם שבעליהם באים לבית לאחר התפילה.

ואגב אורחא, זכרתי ימים מקדם שהיה אתנו אנשים יראים ושלמים מדור הקודם שלא שתו כלום לפני התפילה, אף שקמו בשעה 3:00 או 4:00 באשמורת הבוקר, כיון שיש ענין מהאריז"ל שלא לשתות בבוקר לאחר השינה, ולכן הוצרכו למהר לעשות קידוש קודם חצות כדי שלא לישב בתענית ביום שבת קודש^ב.

ויש לי עוד לכתוב בענין, אבל היות שנתרבה המאמר, על כן פה תהא שביתת קולמוסי, ואי"ה בהזדמנות אחרת נרחיב עוד הדיבור בזה ברצות ה'.

- ד -

אחרי חיתום שמרות הגיע לידי הגליון הנפלא "נועם הליכות" גליון כ"א לחג הסוכות שנת תשפ"ה, ונתמלא הבית כולו אורה ושמחה, ובחג הסוכות העעלל"ט היה לי זמן שמחתינו כפול, ולמען תת אות כי עיינתי גם בגליון זה, אבוא לכתוב

^א עיין פרי מגדים (סימן רפ"ט אשל אברהם סק"ד) שכתב וז"ל: עיין תוספת שבת כאן [ס"ק ג] וסימן רפ"ו [ס"ק ד] דנשים יוצאות באיזה בקשה, כמו שכתב המ"א [סימן ק"ו [ס"ק ב', אם כן לדידהו חמור, ואסורים לשתות בבוקר מים אחר שאמרו קצת בקשה הוה כהגיע חובת קידוש. וי"ל דיש דעת הר"א ז"ל, עם ספק דאפשר חייבין בתפלה מדרבנן כמו אנשים, ובפרט למי שמתפללת תמיד דשרי, עכ"ל. [וע"ע בשו"ת קרן לדוד סימן פ"ד, שו"ת אגרות משה סימן כ"ו].

^ב ובמקום אחר כתבתי באריכות למה היה מנהג האר"י באר"י לעמוד להתפלל ביום שבת קודש בבוקר בשעה 6:00, דהכוונה היה כדי שיגמרו בשעה 10:00 ולעשות קידוש קודם חצות, ובהרבה מקומות הקפידו לברך ברכת המזון קודם חצות, מפני שיש כמה דיעות שאם אוכלים אחר חצות הוא כבר זמן סעודה שלישית.

הערה קצרה, ובהודמנות אחרת נכתוב עוד ברצות ה'.

על השאלה ששאלת בדף ז' אות תצ"ה, בזה"ל:

תצ"ה מג"א סק"ז. א"כ אין למלטל עצמות שנפרקו ביו"ט: הנה זה פשוט שאם נשאר קצת בשר על העצמות דמותר, אבל יש לדון אם לא נשאר, דלמה לא יהי' מותר למלטל העצמות משום המאר"ך שבפנים העצמות של תרנגולים דהא יש אנשים שאוכלים אותן, ובאמת גם גוף העצמות ראויין לאכול וידוע שיש נידון גדול בענין בישול בשבת אם מותר להחזיר קדירה של עופות בשבת, שדעת הגרשו"א היה לאסור באיסור דאו' של מבשל כיון שהעצמות מתרככים, ויש שנחלקו על זה, ונשאר ההכרעה בזה בפוסקים דבמקום שרגילין לאכול העצמות יש בזה אסור בישול ואם לאו לא, ואולי יש לדמות זאת כאן שבמקום שרגילין לאכלו אינו מוקצה דמעיכרא ראו לאדם והשתא ג"כ ראוי לאדם, אבל במקום שאין אוכלים אותו הוי מוקצה.

הנני להודיע למעכ"ת ששאלה כזו ממש שאלתי מאת הרב הגאון הגדול רבי משה צבי אריה ביק זצ"ל אבר"ק מעזיבזו לפני יותר מחמשים שנה, בימי בחרותי בשנת תש"ל לפ"ק, והשיב לי תשובה מאהבה על זה, וז"ל:

ב"ה ט' טבת תש"ל

החווה"ש [=החיים והשלום] להבחור החשוב [כ]מר אלכסנדר אליעזר קנאפפלער שליט"א.

את מכתבו קבלתי לנכון.

א) בדבר העצמות שיש בהם מוח, פשוט שאינם מוקצה כלל, דכל זמן שהמוח בהם ראויים לאדם מיקרי, ואף עצמות קשים ויבשים שאינם ראויים רק לכלבים, הם הוו מוקצה, ומ"מ כשיש עליהם מעט בשר מותר לטלטלם, וזה פשוט.

ב) בענין לצאת מחוצה כשהגשם יורד, הנה לשון השו"ע בסימן שכ"ו סעיף ז' לא הקפידו בו, כלומר שחז"ל לא גזרו בזה שום גזירה כלל, ועיין במשנה ברורה שם ס"ק כ"ג בשם הגר"א, וכיון שאין כאן שום גזירה, לכן מותר אף לכתחלה לצאת בשעת הגשם, ואין כאן שום חשש. אך שכמרגיש שנתקבצו מים בעין על הכובע, כמו שאירע לפעמים, אז ישפכם תיכף על הארץ, אבל אין צריך למנוע משום זה מלצאת החוצה, כיון שאין כאן אלא חשש דרבנן.

ממני, משה צבי ארי' ביק

*

כל זה כתבתי בהחפזי בהשקפה ראשונה, ואי"ה עוד חזון למועד לעיין בשאר דבריו הנחמדים ולהעיר ולהאיר עליהם. והשי"ת יעזור שתזכה להמשיך בעבודת הק' ביתר שאת וביתר עוז, ותלך מחיל אל חיל, עדי נזכה במהרה לביאת משיח צדקינו במהרה בימינו אמן ואמן.

המברכו ידידו:

אלכסנדר אליעזר בן ברכה קנאפפלער

אסרו חג סוכות תשפ"ה לפ"ק

בענין ערב פסח שחל להיות בשבת הערה לקובץ המאור - תשרי חשון תשפ"ה לפ"ק

לכבוד ידידי הרה"ג חו"ב צמ"ס מוה"ר יעקב אמסעל שליט"א

עורך הקובץ הנפלא והנחמד "המאור" - אשר כשמו כן הוא, שמאיר עיני ישראל

קיבלתי לנכון הקונטרס החדש קובץ המאור לחדשי תשרי חשון תשפ"ה, ונהייתי מאוד מכל הקונטרס כמו בכל פעם, ונתמלא הבית כולה אורה זו תורה, וברצוני היה לכתוב הערות על הרבה מאמרים, אבל ידוע מאמר החכם מה שהרצון חושק אפיסת היכולת עושק, על כן אסתפק בהערה אחת על מאמרו של הרב העורך שליט"א בעמ' ק"א, בענין "סעודה ג' בערב פסח שחל בשבת", ואי"ה בהזדמנות אחרת נכתוב עוד הערות אחרות בעזרת ה'.

הנה בס' מועדי הסופר כתב, דכשחל ערב פסח בשבת היה [מזן החת"ס] מקיים סעודה שלישית בדברי תורה, ובהערה ט"ו ציינו המקור: כן העיד הג"מ רבי יונתן שטייף זצ"ל, הובא דבריו בספרא רבא דישראל (עמוד קצ"ו), אמנם לא ברירא אם בצפרא דשבתא אכל רק סעודה א', ולעת ערב קיים הס"ג בד"ת, או שחילק את הסעודה בצפרא דשבתא קודם זמן איסור אכילת חמין לב' סעודות, ולעת ערב כדי לקיים את הס"ג לעת ערב, קיימה בד"ת כרשב"י.¹ [וציינו עוד, ועיין בחידושי חת"ס (פסחים יג. בד"ה ומשיירין וכו')] [ולא מצאתיו שם] דמי שאין לו חמין לסעודת שחרית של ערב פסח שחל בשבת יקיימה במצה, אבל לס"ג אפילו "קודם שעה עשירית" לא יקיימה במצה, כי יכול לקיימה בדברי תורה, ע"ש].

ובזה אתי שפיר מה דאיתא בזוה"ק באדרא זוטא (ח"ג פר' האזינו דף רפה:): אמר רבי שמעון אסהדנא עלי לכל אלין דהכא דהא מן יומאי לא בטילנא אלין ג' סעודתי, ובגנייהון לא אצטריכנא לתעניתא בשבתא ואפילו ביומי אחרוני לא אצטריכנא כ"ש בשבתא דמאן דוכי בהו זכי למהימנותא שלימתא, חד סעודתא דמטרוניתא וחד סעודתא דמלכא קדישא וחד סעודתא דעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין ובההוא עלמא יזכי בהו לאלין, עכ"ל. [ובתרגום ללשה"ק: א"ר שמעון, הנני מעיד עלי לכל אלו הנמצאים כאן [בעולם העליון], כי מימי לא בטלתי ג' סעודות אלו, ובשבילם לא הצטרכתי להתענות בשבת, ואפילו בימים אחרים לא הוצרכתי, וכל שכן בשבת, כי מי שזוכה בהם זוכה לאמונה שלימה, א' הוא "סעודתא דמטרוניתא" (השכינה הקדושה), וא' הוא "סעודתא דמלכא קדישא" (המלך הקדוש), וא' "סעודתא דעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין" (הסתום שבכל הסתומים), ובעולם ההוא יזכו בהם לכל אלו].

ואגב אורחא, סידרתי כאן חלק מן התשובות שקיבלתי מאת הרה"ג ר' יוחנן הלוי וואזנער שליט"א, ראב"ד דחסידו סקווירא, ודומ"ץ דקהל תולדות יעקב יוסף דחסידו סקווירא מאנטריאל, ומח"ס הנפלא והמפורסם שו"ת "חיי הלוי", כמה חלקים. והנני שולחם רצוף פה, ואיזה תשובה שנראה בעיניך תוכל להכניסו להמאור הבא.

השי"ת יעזור שתצליח בשנה זו, ותזכו להמשיך בעבודת הקודש עוד רבות בשנים לזכות את הרבים, ולהגדיל תורה ולהאדירה.

ובזה אצא ואומר שלום רב, כברכת ידידו המעריך עבודתו לזיכוי הרבים

אלכסנדר אליעזר קנאפפלער

¹ ועיין במג"א (סימן תמ"ד סק"ב) שכתב לענין ערב פסח שחל להיות בשבת, וז"ל: ובשל"ה כ' בשם הזוהר (פר' אמור) שרשב"י היה עוסק בתורה במקום סעודה שלישית, עכ"ל.

² לכאורה הכוונה למצה עשירה, כי אסור לאכול מצה בערב פסח, דהוי ככועל ארוסתו בבית חמיו.

מכתב שלומים ויישר כח על הביקור חולים

שלומים מרובים, כמל וברביבים, יעלה ויבא ויגיע באהבים, אל מעלת כבוד הרב הגאון בתורה ומדות ויראת שמים, המאור הגדול לממשלת התורה, שמו מפארים בעדת חבלו, בש"ת

הרה"ג ר' אברהם צבי פריעדמאן שליט"א

דיין ומו"ץ דק"ק גאלאנטא

ומח"ס הנפלאים "אוצר הלכות" כמה חלקים אשר רבים נהנים לאורו,

אשרי לו ואשרי חלקו שזכה וזוכה ומוכה את הרבים בספרו החשוב.

אחרי דרישת שלומו הטוב.

הנני להודות למעכתה"ר על שלקח מזמנו היקר לבקרני לפני ראש השנה העל"מ, ולקיים מצות ביקור חולים כגופו, וגם על המתנה החביבה ספר אוצר הלכות על מצות ביקור חולים, ונהניתו מאוד מהקונטרס הנפלא, וראיתי בסימן ט' [בחלק האידיש] שהאריך באופן נפלא בענין מצות ביקור חולים והמסתעף, וקיים זה מה שכתוב בזה, שמעלת כבוד תורתו הינו נאה דורש ונאה מקיים, וקיים מוצא שפתיך תשמור, ובא לבקרני בעיר אחרת על אף מירדותיו המרובות, וזה חיזק אותי מאוד, והוסיף על בריאותו.

ויודע אני כי אדרבה גדולי תורה המרודים מאוד בתורה ועבודה, הם הראשונים לקיים גם כן מצות מעשיות, ובפרט ימצות ביקור חולים, וראיתי זאת אצל אדמו"ר זצ"ל, בעת שהיה לו ניתוח ל"ע, באו אצלו גדולי ישראל מדור הקודם מעיר וומסב"ג כדי לבקרו, ובתוכם היה כ"ק האדמו"ר מפאפא זצ"ל בעל "יוחי יוסף", הגאון הגדול ר' אלי' יוסף שטיינער זצ"ל דיין ומו"ץ דקהל עדת יראים וייען, שהיה ידוע לגדול בתורה ועניו גדול, וכ"ק אדמו"ר מקאשוי זצ"ל בעל "ברכת שמים", ועוד רבנים וצדיקים. והם היו ידועים לגאונים אדירים וצדיקים גדולים ומרביצי תורה אשר כל רגע היה יקר בעיניהם, ועם כל זה באו לבקר את אבי, ומאז ראיתי כי אדרבה כמה שאיש גדול יותר בתורה ועבודה, יש לו יותר זמן לעשות מצות ומעשים טובים, ובבחינת מה שאמרו חז"ל (ברכות ל"ב:) תנו רבנן חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת ומתפללין שעה אחת וחוזרין ושוהין שעה אחת וכי מאחר ששוהין תשע שעות ביום בתפלה תורתן היאך משתמרת ומלאכתן היאך נעשית אלא מתוך שחסידים הם תורתם משתמרת ומלאכתן מתברכת [ובירושלמי הגירסא תורתם מתברכת].

ולמדתי הרבה בקונטרס "אוצר הלכות" על מצות ביקור חולים, ולמען תת אות כי עיינתי בספרו, הנני להודיע למעלת כבוד תורתו שנהניתו מאוד ממה שכתב בדף קכ"ה מענין לבוא לבקר את החולה כשהוא שוהה בעצמו, שראוי מאוד לחולה לדבר ולהוציא את אשר בלבו, ולכן נכון לבקר חולה כששום אחד אינו עם החולה רק הוא בעצמו, כי אז החולה שבור ביותר בהיותו לבדו, ויכול להידאג ויכול ח"ו ליגע בלבבו, אבל ע"י שידבר להמבקר ירגע, ויפחת צערו. – ואני יודע ועד כי אמת ונכון הדברים, אמנם יש להעיר שבדרך כלל יש להשתדל להודיע להחולה מקודם שרוצה לבוא, כדי שיהיה מוכן לקבלו, ולא יבוא בזמן שמרוד בעיני בריאות וכדומה.

כברכת ידידו:

אלכסנדר אליעזר בן ברכה קנאפלער

אסרו חג סוכות תשפ"ה לפ"ק

מכתב ברכה ודברי תורה יקרים

להרה"ג אלכסנדר אליעזר קנאפפלער שליט"א

בס"ד, מוצאי שב"ק פרשת חיי שרה ה'תשפ"ה

לכבוד מורנו ורבנו הרה"ג והצדיק

רבי אלכסנדר אליעזר בן ברכה קנאפפלער שליט"א

מח"ס אבן יקרה ועוש"ס יקרים וחשובים שלום וברכה וכט"ס!

אחדשה"ט כנאה וכיאה באהבה רבה!

עברתי מעט על גליונות ישנים של כת"ר ממה שמצוי אצלי בדוא"ל, וראיתי הודעה שכת"ר יחש"ל (יחי שמו לעד) לא הרגיש טוב ביום ד' לסדר חיי שרה תשפ"ד, והאמת שאז כאשר קיבלתי את ההודעה התפללתי לרפואתו, ורציתי לכתוב לכת"ר שליט"א הודעה וברכה לרפואה' שלימה' (מצוי בתוכו אותיות שם הוי"ה), אך מחמת טרדות החיים והזמן והמלחמה שהייתה כאן בארץ ישראל (ועדיין) ירחם ה', נשכח ממני לכתוב לכת"ר מכתב, וכעת אני כותב לכת"ר כמה וכמה דברים בס"ד.

מכיון שאחד משמותיו של כת"ר הוא אליעזר, ראיתי דבר נפלא ביותר בספר "באר חן" להרה"צ נח גד בן הרה"ק יעקב דוד וויינטרויב זיע"א שכתב, וז"ל:

אליעזר - איתא בפרקי דר"א שרצו להורגו ונתנו לו שם אצל בתואל סם בהמאכל ונהפך הדבר שבתואל אכל ומת ונוכל לומר שזה מרומז במאמרו עבד' אברהם' אנכי' ס"ת דמ"י כי לא אוכל עד שאתפלל על דמי כנאמר לא תאכלו על הדם ולכן נהפך הדבר, וצדיק מצרה נחלץ ויבוא רשע תחתיו. עכ"ל.

ברכת מזל טוב לכבוד חתונת נכדתו הכלה תחי' שיזכו לבנין עדי עד אריכות ימים ושנים טובות אכ"ר.

ישר כח שהזכיר את התירוץ שלנו בגליונו היקר דמשק אליעזר פרשת וירא עמי ט' תירוץ כ"ט (ועוד שם בתירוץ ל' אות ג' (עמי י') אני מוזכר במכתבו של ידידי הגר"ג רבינוביץ. עיי"ש) בענין למה הניסיון של העקידה לא מתייחס ליצחק אלא לאברהם. ויש להוסיף כאן שפועל הרי יצחק נשאר חי ושרה אמנו ע"ה נפטרה לבית עולמה, ואם כן בפועל הניסיון היה עקידת יצחק אבל העקידה עצמה הייתה של שרה אמנו ע"ה, שהמשיך הניסיון לאברהם אבינו עוד אחר עקידת יצחק.

בענין אמן שכתב בגליון דמשק אליעזר חיי שרה תשע"ד, יש להביא כאן ס"ת מהרה"ק רבי נח גד וויינטרויב זיע"א שכתב בספרו "אבני חן", וז"ל:

אמן - ראיתי בעון אי ענית אמן הגשמים נעצרים, ונראה לזה סמך ורמז ויכלאי הגשם' מן השמים סו"ת אמ"ן. עכ"ל.

ישר כח מה שפרסמתם ממני בגליון דמשק אליעזר פרשת חיי שרה תשפ"א בענין האם אליהו הנביא היה בברית המילה של אברהם אבינו. ועיי"ש. וכעת מבלי עיון במה שכתבת בעבר, עולה לי שאלה נוספת בענין האם אליהו הנביא היה בברית המילה של ישמעאל שהרי הוא גם נימול בגיל י"ג, ונראה שבברית מילה שלו לא היה כי אע"פ שהוא בנו של אברהם אבל הוא בן השפחה והוא פרא אדם, ואין אליהו הנביא מגיע לברית מילה של מי שאינו יהודי. כנלע"ד.

אגב עלה לי היום שפרא אדם משמעותו שאע"פ שישמעאל היה פרא בתחילתו, אבל התבשרה הגר שלבסוף הוא יהיה אדם וכמו שידוע שישמעאל חזר בתשובה.

יש להביא כאן בספר "אבני חן" הרה"צ נח גד וויינטרויב זיע"א, וז"ל:

ישמעאל - איתא בילקוט חדש שבשעת מתן תורה נתן שר של ישמעאל מתנה לישראל שיפרו וירבו, נראה אשר שר של ישמעאל להנאתו התכוון כי בשעת מתן תורה ראה והבין שישראל ישארו לעולם ולנצח, ועשו לא ישאר ממנו שריד ופליט רק ישמעאל ישאר ויהיו עבדים לישראל ולכן נתן מתנת פרו ורבו כי אם יהיו יותר ישראל יצטרכו יותר עבדים ומימלא יפרו וירבו גם הם ע"י שישראל יפרו וירבו. עכ"ל.

ולפי הנ"ל מיושב קושיא שכתבתי פעם להקשות למערכת לדופקי בתשובה, וז"ל:

ידוע שאדם שלבש ציצית בעוה"ז יזכה ל- 2800 עבדים. האם אותם עבדים יהיו מהנוצרים ועובדי עבודה זרה או מהמוסלמים שאינם עובדי עבודה זרה. שלכאורה נראה שיהיו מוסלמים דהרי המוסלמים מאמינים בה' ועדיף טפי עבד שמאמין בה' מעבד שעובד עבודה זרה (היינו שעבד בעבר עבודה זרה). עוד בהנ"ל האם אותם עבדים שיהיו לנו בעתיד יצטרכו לטבול לשם עבדות כדין עבד כנעני או לא. ע"כ הקושיא.

והשיבו לי מערכת לדופקי בתשובה, וז"ל:

בענין העבדים שיעבדו לעם ישראל לעת"ל לא שייך לומר סברות על דבר שאינו מפורש אך מבואר שישארו בחיים רק חסידי אומות העולם ולכך יש עוד תנאים חוץ מע"ז. גם ענין מעמד העבדים אינו מפורש אך מסתבר דהם ירצו להתקרב כמה שיותר לישראל ועבד עדיף על גוי כיון שחייב במצוות כאשה. עכ"ל.

ולפי דברי הספר "אבני חן" העבדים יהיו מבני ישמעאל. וצ"ע.

ואברך את כבוד הרב שליט"א שיזכה לאריכות ימים ושנים טובות מתוך בריאות טובה ונהורא מעליא, ויזכה אותנו עוד ועוד בגליונות הנפלאים שלו.

בברכת התורה ולומדיה

הצב"י רן יוסף חיים מסעוד

בן לא"א מו"ר ועט"ר רבי משה אביחצירא ס"ט

מח"ס מריח ניחוח - עפולה ת"ו

הערות לגליון דמשק אליעזר, גליון ד'רמ"ו'

בס"ד

אל מעלת כבוד ידידי היקר, ידיד ה' וידיד נפש כל חי, שבחו מי ימלל אין גומרין עליו את ההלל, עושה ומעשה לזכות את הרבים, הרה"ח ר' אלכסנדר אליעזר בן ברכה שליט"א ולרפו"ש.

הנני בזה להעיר ולהעיר באיזהו מקומן של שבחים, בגליון דמשק אליעזר, גליון ד'רמ"ו', ואלו הם:

בענין להתפלל ולהניח טלית תפילין מעלות השחר

תשובת מהרש"ם

עיין בתשו' מהרש"ם (ח"א רס"א א) שכ' וז"ל: להרב הגאון המפורסם וכו' מו"ה אליהו דוד ראבינאוויץ תאומים נ"י אבד"ק מיר במדינת ליטא.

מכתבו, מגלה עפה הגיעני, ובדבר אשר הציע לפני, ודאגה בלבו ישיחנה, בדבר המנהג בעירו: כי על ידי שיש תהלה לקל בתי כנסיות ובתי מדרשות הרבה, כן ירבה וכן יפרוץ, ואתרוגים מעט המה, ומשתתפים כמה בתי מדרשים יחד, לכן מתפללים זה אחר זה, והראשונים ימהרו להתפלל עוד קודם נץ החמה, וכן נוטלים לולביהם עם ההלל קודם נץ החמה. והוא נגד הדין, דאין לעשות כן לכתחלה. וצידד לומר: בזמן הזה שיש בכל בית כלי שעות, וליכא למטעי שידמו שכבר עלה השחר, כריש פ"ג דיומא /דף כח/, יש לומר דשרי. אך שדעת הלבוש דלא מקרי יום עד אחר נץ החמה. והנה בדבר זה כבר האריך בספר מבוא השמש מהדורא בתראה פ"ו ופ"ז מכמה מקומות, והעלה דיש להחמיר בשל תורה ולהקל בדרבנן. והיינו: לכתחלה, אבל כדיעבד משעלה עמוד השחר יום הוא, ע"ש.

ועיין בטורי אבן למגילה (כ). שהעלה, דגם לענין הלל יש להחמיר לכתחלה, עד שתנץ החמה. ולענ"ד יש להעיר, דבהלל יש להחמיר יותר. דהא במגלה שם (כ): יליף דקריאת הלל ביום, מדכתיב: ממזרח שמש עד מבואו וגו' (תהילים קי"ג). אם כן מצותו מנץ החמה עד שקיעת החמה. ואף דרבי יהודה שם /מגילה כ:/ יליף מדכתיב: זה היום וגו', /תהילים קי"ח/, כיון דסתמא דגמרא יליף ממזרח שמש יש לומר דהכי הלכתא.

אך כפי הנראה, קחשבי לה במחנה קדשו לשעת הדחק, לבל יוגרם קטט ומחלוקת, על ידי איחור התפלה ועיכוב שמחת יום טוב. ובשעת הדחק הרי קיי"ל דמשעלה עמוד השחר יום הוא. ועיין שו"ת מצל מאש סימן כ"ד שנסתפק בדבר האסור רק לכתחלה, אם הבית דין מחויבים למחות. ועיין מה שכתבנו בחיבורי דעת תורה בפתיחה להלכות שחיטה אות ל"ו בזה, ובדבר שאין בזה איסור אלא לענין לצאת ידי חובת מצוה יש לומר דכולי עלמא מודו כמו שכתבו כהאי גוונא בתוס' מנחות (ס"ה סוף עמוד א) ד"ה והא כתיב וכו'. ועיין משבצות זהב או"ח סימן ח' סק"ח, וסימן תס"ח סק"ב, ועיין שם בתוס' (דף ה' ע"ב) ד"ה האיר, (ודף מ' ע"ב) ד"ה שמא, ועיין יומא (ס"ו ע"א) ודו"ק, עכ"ל.

לדינא בנידון דידן

א"כ פשוט לפי הג"ל דבכל הדברים מלבד תפילין בוודאי יש לסמוך מעלות השחר, ואף גם תפילין נראה דיכול לברך בשעת הדחק מעלות השחר, דהא כל הטעם דאין לכתחילה לברך רק משיכיר מבואר בשו"ע (סי' ל') משום דכתיב וראו כל עמי הארץ, דתליא בראיה, והמקור בראשונים (רבינו יונה), והא מבואר בהל' ציצית (סי' י"ח) דגם בציצית לא יברך לכתחילה רק משיכיר בין תכלת ללבן, משום דכתיב בהדיא בקרא 'וראיתם', ואפ"ה מבואר שם ברמ"א בשם המרדכי דהמנהג לכתחילה לברך מעלות השחר משום דלא כתיב בציצית בהדיא 'היום' א"כ כ"ש תפילין דאין מפורש בהדיא בקרא 'וראיתם' וגם כלילה מן התורה זמן תפילין משא"כ בציצית, וצ"ע למה לא העיר הפוסקים בזה, ודברי המ"ב (סי' פ"ט סק"מ) צ"ע, אבל אח"כ ראיתי בשו"ע"ה (סי' ל' ס"א) כנראה מיישב קושייתנו (כמו שהעיר שם בציונים) דמאי שנא בתפילין דמחמירים יותר מציצית, ונראה מדבריו דאין עיקר הטעם משום דכתיב וראו כל עמי הארץ דתליא בראיה, רק כמ"ש שם בשם המלחמות, משום דאסרו חז"ל להניח בזמן שינה וזמן שינה הוא עד שיכיר את חברו, ולפי דבריו אין להקל לברך אף בשעת הדחק לכאורה, אבל עיין בשו"ע"ה בציונים שם שכ' דזהו ג"כ הטעם דאין לקרות ק"ש רק משיכיר את חברו כדאי בסי' נ"ח משום דעד אז הוא זמן שינה, ואפ"ה במקום אונס הקילו שם לקרות מקודם, א"כ גם כאן אפשר יש להקל, אבל יש לחלק בין ק"ש לברכה דיש חשש ברכה לבטלה, וצ"ע, ולענ"ד יש לסמוך ולברך באופן שלא יוכל להניח ולברך אח"כ מאחר דדעת רבינו יונה אינו כמו המלחמות וכן הביאו כל הפוסקים טעם זו. וע"ע בתשו' אגרי"מ (או"ח ח"א סי' י') שמיקל בשעת הדחק שלא יוכל להניח אח"כ דיכול גם לברך ואפי' קודם עלות השחר ע"ש.

לברך ברכות וברכת התורה בקול רם

לכבוד הגליון נימוקי הלכה גליון צ"א, בענין מה שהאריך שצריך לומר ברכו וברכת התורה בקול רם, עיין בספר חיים לחג ממו"ח (ח"ה עמ' שני"ג) שהאריך בזה לבאר, דעל ברכת התורה אין חשש כ"כ כמ"ש בתשו' צמח צדק (או"ח סי' ל"ה) דעיקר הברכה אינו בשביל הציבור רק בשביל היחיד ע"ש, וגם משום ברכו מפורש בשו"ע"ה (סי' נ"ה ס"ז) דדי בששה דצייתי ועונים ע"ש.

לענין טלטול כיסוי טאנק של בית הכסא

לכבוד הגליון נועם הליכות גליון כ' שהוא דבר נאה מאוד ולהגדיל תורה ולהאדירה, רציתי רק לציין למדור הלכ' שבת לכבוד ר' אברהם זאב אריאל שליט"א אות ג', דגם בתשו' מנחם משיב סי' פ"א אות ה', מיקל בדבר ע"ש.

ובזה אשים שביתת קן קולמוסי, ואסיים בברכה שיתרפא מעלת כבודו ברפואה שלימה במהרה, ויתחדש כנשר נעורותיו, ויזכה להמשיך בעבודת הקודש לזכות את הרבים עוד רבות בשנים.

ברוך מיללער

[מרבני כולל משפט חי"ל – על שו"ע חו"מ, ככולל תורה ויראה דרבינו יואל מ'סאטמאר וויליאמסבורג]

לעשות רצון הר"ר סענדער שליט"א הפצתו, והרי לפניך כמה עניני הודאה להשי"ת, ותפלה במתינות ובפרט פסוקי דזמרה דהם מלא שירות ותשבחות להשי"ת, והרשות נתונה להעתיקם בעילום שמו, (וא"צ להזכירנו לטובה...), ויכולים להעתיק כולו או מקצתו, כפי רצונכם הטוב, ויה"ר שיתקדש ש"ש על ידינו.

בס"ד

אמירת הזמירות ופסוקי דזמרה במתינות ובנחת

(א) עיקר תכלית הבריאה להודות להשי"ת על כל הטוב שגומל עמנו, וכמ"ש הנביא ישעיהו (מ"ג כ"א) 'עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו', (רש"י למען תהלתי יספרו).

(ב) והמלבי"ם (תהלים קט"ז פסוק י"ב) עה"פ מה אשיב לה' כל תגמולוהי עלי, כתב בזה"ל 'שהחייני אחר היאוש הגדול הזה, ומבאר שעיקר הטובה אצלו אינו החיים, רק עיקר הטובה היא מה שענתה יוכל להודות לה', כמ"ש כי טוב הסדך מחיים שפתי ישבחונך וכמ"ש פ' שם, וז"ש מה אשיב לה' על מה שגמל עלי, אשר כוס ישועות אשא ואקרא בשם ה', להודות לה' הסדו ולפרסם גדולת ה', ולשלם נדרי לה' נגדה נא לכל עמו, שזה הוא הטובה היותר גדולה שגמל עלי' עכ"ל.

(ג) ובאבודרהם (סדר שמו"ע) כתב דלכן אומרים כל הציבור 'מודים דרבנן', ולא סגי במה ששומעין ברכת מודים מהש"ץ כמו בשאר ברכות שמו"ע, דהודאה אי אפשר ע"י שליח, רק צריך לברך בעצמו, וכמ"ש בהאי לישנא 'וכשיגיע ש"ץ למודים וכורע, כל העם שוחזין, ואומרין הודאה קטנה המתחלת כמו כן במודים, שאין דרך העבד להודות לרבו ולומר לו אדוני אתה על ידי שליח, אלא כל אדם צריך לקבל בפיו עול מלכות שמים, ואם יקבל על ידי שליח אינה קבלה גמורה, שיוכל להכחיש ולומר לא שלחתיו, אבל בשאר התפלה שהיא בקשה יכול לתבוע צרכיו על ידי שליח, שכל אדם חפץ בטובתו ולא יכחיש ויאמר לא שלחתיו, וזה שאמר דוד (תהלים קמ, ז) אמרתי לה' ה' אתה, אני בעצמי אמרתי לו, ולא על ידי שליח' עכ"ל.

(ד) ובספר חסידים (סי' י"ח) כתב בזה"ל 'שורש התפלה שמחת לב בהקב"ה, שנאמר (דהי"א ט"ז י') התהללו בשם קדשו ישמח לב מבקשי ה', ולפיכך הי' דוד מלך ישראל מנגן בכנור על כל תפלותיו וזמירותיו כדי למלאות לבבו שמחה באהבתו של הקב"ה'.

(ה) האליה רבה (סי' נ"א סק"י) הביא בשם המטה משה (סי' מז) שכתב מעשה בשם האור זרוע מר' בונם הקובר בוורמייזא שבא מת ביום שני לקבורתו, ובראשו כתר של עשבים מגן עדן כדי לבטל ריח רע של עולם הזה, ואמרו לו והלא אתה אדם קל, א"ל רק בזכות שהייתי אומר ברכות בקול נעים בבית הכנסת הביאוני לגן עדן ומכבדים אותי, ושמעתי בשם רבי יהודה חסיד דבימות החורף שהוא קור גדול, מוטב שילכו לביתם אותם שאינם מלובשים בטוב, ואל יקצר בשבחות של הקב"ה, לכן יש לאמרם בניגון ובנעימה'.

(ו) והאומר פסוקי דזמרה בקול רם אע"פ שאינו יודע הפסוקים ואומר בטעות מ"מ הקב"ה שמח עליו, כמ"ש בספר חסידים (סי' י"ח) וז"ל 'כן אותם הקוראים פסוקי דזמרה בקול רם ונעים זמר ואינם יודעים הפסוקים ואומרים בטעות תפלתם וזמירותם מתקבל כריח נחוח, וגם הקב"ה שמח עליו שמחה גדולה, ואומר כמה הוא מזמר לפני דעתו'.

(ז) ויש מקפידין שהבעל תפלה יתחיל 'הודו' בקול רם, ואירע פעם אצל מרן הגה"ק מצאנז זי"ע שהש"ץ התחיל הודו בקול נמוך, וצוה לאחר להתחיל הודו בקול רם ובכה, (דרכי חיים).

(ח) בשו"ע (סי' נ"א סעי' ה') כתב המחבר על פסוקי דזמרה, 'אין אומרים הזמירות במרוצה כי אם בנחת', וכמ"ש הבאר היטב בשם הדרכי משה שלא ידלג שום תיבה ולא יבליעם אלא יוציא מפיו כאילו מונה מעות, ויאמרו במתינות, ושיעור חצי שעה (מגן אברהם ושו"ע הרב), ואותם בני אדם שאומרים אותם במרוצה לאו יאות עבדין, שמקצרין בשבחו של מקום בשביל שאלת צרכם, היש מושל שיתרצה בכך (לבוש).

(ט) אדרבה אין זה שבח ותהלה, אלא חוכא ואיטולוא, וכמ"ש בחסד לאלפים (להגר"א פאפו ז"ל בעל פלא יועץ, סי' נ"א אות י') להאריך בגנות המזלולים בתפלה ומקצרים בה, ובתנ"ד כתב בזה"ל 'על דבר זה דאבה נפש יראי ה', כי הן בעוון המרוצה בתפילה נעשית מטבע חריף, הוא העובר בזמן הזה וכו', או לנו מיום הדין או לנו מיום התוכה, כי יקצוף האלהים על קהל כזה, ויאמר אם כדברים האלה דבר לפחתך במרוצה, הירצך או הישא פניך, ומי ביקש זאת מידכם רמוס חצרי וכו', אבל אם יאמר במרוצה רבה כבלע את הקודש, שאין זה שבח ותהלה, אלא חוכא ואיטולוא, אז העדר, טוב ממציאאות הרע וכו', כי יכבד עליהם שבתם בבית הכנסת, כעומד על גבי גחלים, וגוערים בחזן שרוצה לומר קצת בנחת, ואומרים לו וכו' רוץ לך מהרה, כי כבר פנה היום וכו', והכל הבל ורעות רוח, שכל החילוק שיש בין אמירה במרוצה לאמירה יותר בנחת, אינו עולה לרביע שעה, אין זה אלא סמיות עינים, כי היצר הרע יעזור פקחים, וכבר אמרו במדרש (אפת"ר ג ד) על פסוק 'ולא אותי קראת יעקב כי יגעת בי ישראל' (ישעיה מג כב), כל יומא יתיב בשוקא ולא לאי, וכי יתיב שעתא חדא בבי כנישתא לאי, וכבר הגיד מגיד אחד שהגידו לו מן השמים שזה היה בעוכרנו, ודין גרמא דעצירא"ה עכבות משיחא זה כמה מאות שנים רבות ורעים, על כי 'כרום זלות לבני אדם' (תהלים יב ט), דברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלולים בהם (ברכות :) '... עכ"ל'.

(י) הש"ץ לא ימהר בפסוקי דזמרה, ומוטל האחריות על הש"ץ שלא ימהר בתפלה ובאמירת פסוקי דזמרה ושבח להקב"ה, וכמ"ש בחסד לאלפים 'זהשליח ציבור אשר הוא ירא את ה', לא ישמע לקול מלחשים האומרים לו תרוץ, כי דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין, ומוטב לו לאדם אם הי' נכנס תחת האפשר שימות ברעב, כדי שלא יהא רשע לפני המקום שעה אחת'.

(יא) ואין להעמיד ש"ץ הממהר בתפלתו, כמ"ש הגה"ק בעל התניא זי"ע באגרת הקודש (נדפס בליקוטי אמרים, פרק א') וז"ל 'ועתה הפעם הנני יוסיף שנית ידי בתוספת ביאור ובקשה כפולה שמוחה ופרושה לפני כל אנשי שלומים הקרובים והרחוקים לקיים עליהם שכל ימי החול לא ירדו לפני התיבה הבעלי עסקים שאין להם פנאי כ"כ, רק אותם שיש להם פנאי או המלמדים או הסמוכים על שולחן אביהם שיכולים להאריך בתפלת השחר ערך שעה ומחצה לפחות כל ימות החול, מהם יהי' היורד לפני התיבה ע"פ הגורל או ע"פ ריצוי הרוב'.

(יב) ובשבת מוסר (פל"ד) כתב 'גם צריך החזן להתפלל בנחת מלה במלה ולפי פירוש המלות ולא במהירות, ולא ישגיה על אותם קלי הדעת שאומרים לו למהר כדי שלא יאריכו בבית הכנסת, כי עול בית הכנסת הוא משא כבד עליהם, כי עי"ז שהוא מתפלל במהירות הוא מקצר בשבחו של

מקום, ואינו יכול להתפלל בכוונה לפי פי' המלות, וגם אם יש קצת יחידים שיראת אלהים נוגע בלבבם להתפלל בכוונה מוכרחים גם הם למהר, כי כל הזן שמתפלל במתון בנחת יהי' לו שכר הרבה מאד בעולם הזה, שיאריך ימים בנעימות ובטוב, ובעולם הבא יזכה לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו מדה כנגד מדה'.

(ג) וש"ץ המתפלל במרוצה אם מתפלל לפני התיבה לע"נ אבותיו, הלוואי שלא ירדו עי"ז לגיהנם, כמ"ש הפלא יועץ (ערך כיבוד או"א) 'ועיקר הכבוד (כיבוד או"א) הוא שיהא מכבדו במותו וכו', והלוואי שלא יהא מוריד מה שעושים רבים מעמי הארץ שאומרים הקדיש במרוצה, וכן ברכת ההפטרטה ושגיאות מי יבין עד שברכותיהם לבטלה, וכן כשרוצים להתפלל בציבור, עד שחוששני שבמקום ענג לאביהם גורמים נגע חם ושלום'.

(ד) והממהר את הש"ץ הוא חוטא ומחטיא, כלשון הגאון רבי חיים פלאג'י זצ"ל בכף החיים (סי' י"א אות כ"ה) וז"ל 'הממהר להמזמר או לשליח ציבור שירויץ ורודף אחריו, עבירה גדולה היא בידו, ומלבד האיסור דצריך שיאמר בשוכה ונחת כמונה מרגליות, עוד הן בה דיבלכל מחשבתו של המתפלל ולא ידע מאי קאמר ודעתו בל עמו, ולפעמים יגרום להחזן דיבא לו כעס בלבו והוא חוטא ומחטיא' עכ"ל.

(ט) ורש"י ז"ל כתב במחזור ויטרי (סי' פ"ו) 'מצאתי במדרש משלי, ברוב עם הדרת מלך, א"ר חמא בר חנינא שבחו וגדולתו של הק' אע"פ שיש לפניו אלף אלפי וריבי רבבו' של מלאכי השר' שמשרתים לפניו אינו רוצה בשבחן של כולן. אלא בשבחן של ישראל שנאמר (ישעיה מג) עם זו יצרתי. למה שייגידו בשבחן של הק' שנאמ' תהילתי יספרו. וכן הוא אומ' (תהלים מז) נדיבי עמי' נאספו עם אלהי אברהם א"ר סימון אימתי הק' מתעלה בעולמו בשעה שישראל נאספים בבתי כנסיות ובתי מדרשות ושומעי' הגדה מפי חכם ועונין יהא שמיה רבא מברך. באותו שעה שמח ומתעלה בעולמו ואו' למלאכי השרת בואו וראו עם זו שיצרתי לי כמה הם הן משבחין אותי. באותה שעה מלבישי' הוד והדר לפניו. לכך נאמר (משלי יד) ברוב עם הדרת מלך. וזה מצ' במדרש ר' תנחומא א"ר ישמעאל סח לי זנגניא"ל שר הפנים א' לי ידידי שב בחיקי ואגיד לך מה תהא על ישראל. ישבתי בחיקו והיה מסתכל בי והיה בוכה ודמעות יורדות מעיניו ונפלות על פני. ואמרתי לו הדר זיוי מפני מה אתה בוכה. אמר לי בוא ואכניסך ואודיעך מה גנוז לישראל עם קדוש תפשני בידו והכניסני לחדרי חדרים ולגנזני גנזנים ולאוצרות של הפנקסים ופתח והראיני איגרות כתובות צרות ומשונות זו מזו. אמרתי לו אילו למי. א"ל אילו לישראל. אמרתי לו יכולים ישראל לעמוד באילו. א"ל למהר בו ואראך צרות משונות מאילו. אשר למות ומות ואשר לחרב לחרב. ואשר לשבי לשבי. אמרתי לו הדר זיוי. וכי ישראל בלבד חטאו. אמר לי תהא יודע שבכל יום ויום מתחדשין עליהן גזירות קשות מאילו וכיון שישראל נכנסין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ועונין אמין יהא שמיה רבא מברך. מיד אין אנו מניחין אותם לצאת מחדרי חדרים'.

(י) אע"פ שקאי על עניית איש"ר, מ"מ הזינן גודל מעלת ישראל שזוכין לשבח להקב"ה, ויש לנו זכיה כזו מידי יום ביומו, ועל המלאכים אומרים 'סיומא דלעלם ואף לא לשבעותא', אבל על בני ישראל נאמר 'עדב יקר אחסנתה חביבן דבקבעתא'.

מודעה והבהרה

הנני להודיע שכל מודעות הפירסום של הספרים החשובים שבדפים הבאים הם מתפרסמים חנם אין כסף, כדרכי בכל עת, להוקיר את הרבנים הגאונים מחברי הספרים שטורחים ועומלים להוציא חידושיהם לאור עולם כדי לזכות את הרבים. ובפרט לעת עתה הנני חייב שבח והודיה להשי"ת, על כל החסד אשר עשה עמדי עם הניתוח שעבר בהצלחה יתירה בעזרתו יתברך, ועל כל נשימה ונשימה תהלל י-ה, והרבנים הגאונים התפללו עלי לרפואה שלימה, אמרתי לזכות את הרבים ע"י הגליון שלנו שמגיע לאלפי אחינו בני ישראל די בכל אתר ואתר, ויהי חלקי בין מזכי הרבים.

וכאן הכרוז יוצא לכל מחברי ספרים אשר גליונינו מגיע לידם, ורוצים לפרסם את ספרם מעל דפי גליונינו חנם אין כסף, שיכולים לשלוח את דף השער, וגם דף השני שמעבר לדף השער, ובעזהשי"ת בהזדמנות הבא נפרסמם בכבוד הראוי.

בעזהש"ת

ספר

דבש מסלע

על הלכות שבת

סימן שי"ד דיני בנין וסתירה בכלים
וצורף אליו קונטרס על עניני פתיחת קופסאות וכיסויי הבקבוקים

וסימן שט"ז דיני צידה
וצורף בו ביאורים בדיני מלאכה שאצל"ג ומקלקל

וסימן ש"מ
וצורף אליו קונטרס הקורע
על פתיחת מעטפות וצנצנות ושקיות ואיספלנית ומחתלים

* * *

כל אלה חוברו יחדיו בהמלת השי"ת
ע"י הצעיר באלפ"י
שמואל דוד הלוי אונגאר
אב"ד ור"מ דק"ק נייטרא יצ"ו

בעזהשי"ת

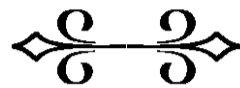
ספר

דבש מסלע

על מסכת כתובות
פרק אלו נערוות

נכתב בחמלת השי"ת ע"י הצעיר באלפ"י

שמואל דוד הלוי אונגאר
אב"ד זר"מ דק"ק נייטרא יצ"ו

יו"ל ע"י תלמידיו השותים בצמא את דבריו
לרגל השמחה אשר במעונו
בעת שנכנס נכדו נ"י לעול תורה ומצוות
ב"ו תשרי תשס"ט לפ"ק

בעזהש"י

ספר

דבש מסלע

על הלכות נדה

כולל

ענייני סימן קפ"ה ודיני וסתות

ודיני בתמים

וצורף אליו

קונטרס בענייני ספק חסרון ידיעה

וקונטרס הפרוזודור וביה"ח

ועוד נתוסף עליו

קונטרס פתחי שערים

והוא קיצור לכל אות מכל הספר

וקונטרס שו"ת קצרות

והוא תמצית העולה לדינא מהמבואר תוך הספר

בציורים מעשיים

כל אלה חוברו יחדיו בחמלת השי"ת ע"י הצעיר באלפ"י

שמואל דוד הלוי אונגאר

בלאאמו"ר הגה"צ אב"ד ור"מ נייטרא שליט"א

שבט תש"נ לפ"ק

נסדד בדפוס הדר

בס"ד

יצא לאור כרך חדש מהשו"ת המפורסם

שו"ת חיי הלוי

חלק י"ב

מאת הגאון האדיר
רבי יוחנן וואזנר שליט"א
ראב"ד סקווירא מונטריאול

בחלק זה נכללו העניינים הבאים:

- ◆ הל' נשילת ידים
- ◆ הל' פירים
- ◆ שמירת הגוף והנפש
- ◆ ענייני 'ניטל'
- ◆ דברים הקשים לשכחה וסגולה לזיכרון
- ◆ צוואת רבי יודרה החסיד
- ◆ נתינת שמות
- ◆ אמירת דבר בשם אומרו
- ◆ פטור תלמודי חכמים ממם
- ◆ פניה לימין
- ◆ עניינים הנוגעים למעונות הקיץ
- ◆ שאלות שהתעוררו בזמן הקרוונה (קאבי"ד)
- ◆ ועוד נושאים רבים.

וכרשת החניות 'פה נוף

להשיג בחניות המוכרות

ספר

ואכבדה שמן

הלכות בהנהגה בגליונות ועלונים
מתחילת ההדפסה עד תום חובת גניזה

עם באורי הלכות בשם
הנקרא בשמ"י
לטרד המקורות והמסתעיף

ע"י הוצאת

מושה שמעון בינעטה

מ"ק בקהל 'מחזקי הדת' בעלזא

כאנשי - נ"י

די דריי פראנטפולע בענדער 'אוצרות השבת' וואס איז יעצט ערשינען, האט אויפגעשטורעמט די תורה'דיגע וועלט

דער ערשטער באנד איז איבערגעארבייט דעם ספר במצות שבת וואס אנטהאלט אן אוצר הלכות אויסגעשטעלט על 'סדר יום השבת'. אלע הלכות וואס זענען נוגע יעדן שבת, אויסגעשטעלט לויטן סדר פון שבת. אנגעפאנגען פון הכנה לשבת, מעביר סדרה זיין, שטעלן די מאכלים אויפן בלעך, קראקפאט, תפילת שבת, סעודת ליל שבת און אזוי ווייטער דורך דעם גאנצן שבת ביז נאך מלוה מלכה, אלעס אויף א מייסטערהאפטן סדר. אזוי אויך ספעציעלע סימנים וועלכע זענען נוגע פאר שבתים אין קאנטריס; האמעלס, אין שפיטאל, ביי א שמחה, וכדומה.

חלק ב' און חלק ג' איז א זעלטן שיינע ארבייט אויסגעשטעלט לויטן סדר פון די ל"ט מלאכות. יעדע מלאכה באזונדער, די מלאכה, תולדות, איסורי דרבנן און נאך, מיט א זעלטענע קלארקייט, הלכה למעשה.

דער ספר "אוצרות השבת" איז מלוקט פון די גאר אויפגעכאפטע ספרי

"אוצר הלכות", פון די חשובע גאלאנטע דיין

הרה"ג ר' אברהם צבי פריעדמאן שליט"א.

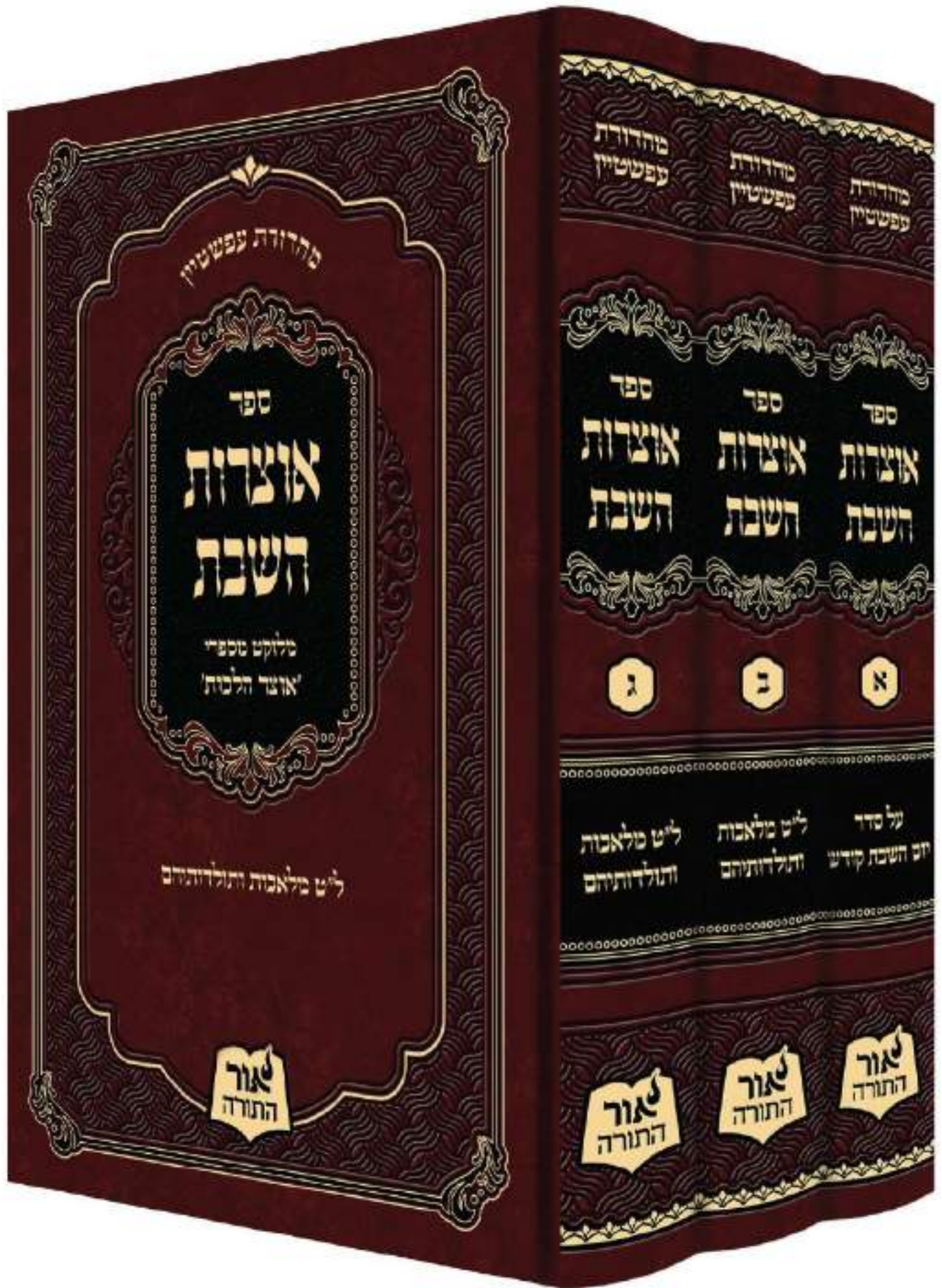
צו באקומען דעם 'תוכן הענינים' פון אלע דריי בענדער, שיקט אן אימעיל צו:

Info@nerlamoer.com

אלע דריי בענדער "אוצרות השבת" איז יעצט דא צו באקומען אין אלע געשעפטן.

אויך איז יעצט איבערגעדרוקט געווארן דריי בענדער "אוצר הלכות", אויף שידוכים ונישואין, הלכות תפילה, און הלכות מזוזה ודיני הבית.

פאר האלסעיל רופט נר למאור 718-384-1324

בעוה"ש"ת

ספר

מכון לשבתך

על הלכות שבת

סימן רס"ט - ש"ה

ובו שלשה ספרים נפתחים

ביאורים

ביאורים ביסודי דברי השו"ע ומפרשיו, וליישב דינים מסובכים הנראים סותרים זה את זה, עפ"י בירור דברי הראשונים והפוסקים, בהוספת סברות וגדרים שנתחדשו בדנים אלו בסייעתא דשמיא.

פירושים

מפרש בבהירות דברי השלחן ערוך, טורי זהב ומגן אברהם, על פיהמקורות בגמרא, ראשונים, ופירושי גדולי האחרונים. בתוספת הערות בהבנת השלחן ערוך בדרך הפשט, והקדמות לסימנים וסייעים במקום הצורך.

הילכתא גבירתא

מסקנת הלכות הנוגעים למעשה היוצאים משו"ע, ודיון בשאלות השכיחים בזמננו, שנתבררו בליבון דיני השו"ע, והסברות במה שדנו והעלו בזה האחרונים וספרי זמננו, וגם לדבות ספקות חדשות בהלכה למעשה שלא דיברו בזה הפוסקים, ובסוף כל סימן מופיע פסקי דינים מחודשים ומנוודים שעלו במצורתנו בעוה"ש"ת.

כל אלה הוכרו יחדו ונתלבנו בפלפול חברים

על ידי

חיים בן ציון ראזענבערג

ראש החבורות בסליל זמרון חיים ד' באבוב, ברוקלין נ"י.

נכד למוח"ז הנאון האר"י פוסק ודורר בעל שבט הלוי וצוק"ל

הוצאה חדשה עם תיקונים

הודש פנחס אב שנת תשפ"א • ברוקלין נ"י

כל הזכויות שמורות להמחבר

COPYRIGHT 2021

להערות ובכל עניני הספר ישנה להמחבר

718-851-8562

1445-49 ST.

BROOKLYN, N.Y. 11219

המנהל הארצי נאמנות הדין

Office@Neef.amor.com 718-841-1324

שיעורי הלכה על הלכות שבת

גאון גרינג צו פארשטייהן

לייכט צו לערנען פאר יונג און אלט, מענער און פרויען

ווי עס זענען
מעיד די
צענדליגע אידן
וואס לערנען
אין דעם איעדן
שבת ביים
סעודה!

חלק א'
הלכות
שבת

חלק ב'
סעודות
שבת

חלק ג'
דיני
מוקצה

ארויסגעגעבן דורך:
הרה"ג ר' יוסף יצחק ראזענפעלד שליט"א
דומ"ץ שבט הלוי מאנסי

צובאקומען אין אלע ספרים געשפטען

בס"ד

דער וואונדערליכער קערפער,
דורכן באשעפער, ע"פ החובת הלבבות

זייט זוכה צו אהבת הבורא

ליינט צו לערנען פאר יונג און אלט, מענער און פרויען

חדש

ווי עס זענען מעיד די צענדליגע
משפחות וואס לערנען אין דעם
איעדן ביינאכט!

ארויסגעגעבן דורך:
הרה"ב ר' יוסף יצחק ראזענמעלד שליט"א
דומ"ץ שבט הלוי מאנסי

צובאקומען אין אלע ספרים געשמטען

חלק ב' מעלת הבחינה

חלק א' מעלת הבטחון חובת הלבבות

בעזרהש"ת

ספר נר יהושע

סיפור יציאת מצרים

די געשיכטע פון
שיעבוד ויציאת מצרים

אנהייבנדיג פון דעם

ברית בין הבתרים

ביז דעם גס פון

קריעת ים סוף

מיט אלע איינצלהייטן
וואס שטייען אין מדרשי חכמינו ז"ל
און פון די מפרשי התורה

צוזאמען געשטעלט און ארויסגעגעבן בעזרהש"ת דורך

מאיר נתן נטע סג"ל לנדא

ברוקלין ניו יארק, הוצאה שלישיית, שנת חשפ"ה לפ"ק

ספר

פסקי

מנחת חן

חלק ראשון

הוראות ופסקים

על פי סדר ארבעה חלקי שו"ע

מתוך

ספרי וכתבי מנחת חן

כאח

מורינו הנאמן הנדול רבי נח אייזיק אהלבוים שליט"א

רב ואב"ד דק"ק "נחלת יצחק" ד'הומטא בקיו נאירדענס חיללם, נר

בעמח"ס מנחת חן ועוד

נערך בעזרת החונן לאדם דעת על ידי

יעקב אהרן בלאאמו"ד חר"ר מלי זצ"ל סקוצילם

בעמח"ס אהל יעקב

מרחשון תשפ"ב

פעיה"ק ירושלים תובכ"א

כל הזכויות שמורות

להשיג הספר אצל המחבר :
הרב נח אייזיק אהלבוים
RABBI NOACH ISAAC OELBAUM
141-43 73RD AVENUE
KEW GARDENS, HILLS, N.Y. 11367
U.S.A

עימוד : גו'ס'ל'תמן

ספרי המחבר שיצאו לאור בעזרה ש"ת:

"מנחת חן" ב' חלקים על סגיות הש"ם
שיעורי מנחת חן על מס' כתובות וגיטין
"גליוני מנחת חן" על סדר הש"ם
ברכות, שבת, יומא, סוכה, ביצה, גיטין, חמורה, כריתות
הגדה של פסח עם ביאור "מנחת חן"
רמב"ם הל' תשובה עם ביאור "מנחת חן"
"מנחת חן" קונטרס על הנעלת כלים לפסח
"הלכה ודפואה בפוריות"
חוקת הטהרה, חוקי החיים, פסקי מנחת חן

שאלות ותשובות

מנחת חן

שלשה חלקים

הידעת

מהב"ד שהושעב ל"ק הרה"ק מסקולטן
ז"ל לא עיזתה לזש"ק

ל"ק אדמו"ר מטאהש ז"ל וחתר על ל"ך
אמשורענס?

הסוד של הגר"א אר"א של"ט"א עזכה
למסור שעורס לאלפי תלמידים

הסוד של סו"ך הגר"ט וואזר ז"ל עזכה
לארימות ימים ושנים

תמונה נדירה מהחל"ס ז"ל שצ"ד אומן
גדול בחיים חזות

שמו"ך הגר"ח קניבסקי ז"ל למד עם בנו
כל הע"ס לפני הגר מצוה?

האם מוזר "תו רבנן" בסס' ודרים?

אך הגר"א מהנמן ז"ל עשה שלום בין
איש לאשתו?

האם לקרוא להילדים בשמות שאינו מצי
שחביש בשם זה כשתגדל?

הרה"ק מספינקא ז"ל לא הביע בספר
בשנת שמחה על מצוה, למה?

מי הי' הילד בן שמונה שנים שהג"ר מאיר
עצרא ז"ל מביא חדר"ת בשמו?

השמינת מהאיש שחזר על מסכת יותר
מארבעת אלפים?

זאת ועוד הרבה תמונא בספר האפלא
'כדידי' הי' עובדא, אוצר גדול של
עבדות ושחחות טאלפים, והאגות
והסתכלות פניו בעולמס של גדולי
הדורות, ובפרט גדולי דורנו שעוד הסרט

בדידי הווי עובדא

פרקי זכרונות מגדולי ישראל

בדדי הווי עובדא

פרקי זכרונות וסיפורים, דברים יקרים מפנינים
מפי רבותינו נאמרים, בציצים ופרחים נאים
מפומי ממללי רברבן נשמעים

שמואל דוד הכהן פריעדמאן
ברוקלין, נא יארק

הוצאה שש עשרה ל"ד כסלו תשפ"ה

זיס סיס מסכת שבת עמוד היזסי במסגרת דדישו
זסא דהילולא רבא של הגאון רבי חיים חזקיהו מדיני ברך רשאל אליהו זל"ל
בעל עדי חמד שנולד"ע ל"ד כסלו תרס"ה בחברון ושם מורכ"ב ד"ע ועל"א

שיעורים אין אידיש על הש"ס

פארגעלערנט דורך המג"ש פה מפיק מרגליות
 הרב שמואל דוד פריעדמאן שליט"א
 אויף קול הלשון

718.906.6422

אנווייזונגען פאר מקשיבי השיעור:

פאר א דף דריקט דעם נומער
 « צב"ש: פאר דף לב - דריקט 33

פאר דעם פריערדיגן שיעור
 « דריקט 21

פאר דעם קומענדיגן שיעור
 « דריקט 23

פאר דעם פריערדיגן מענין
 « דריקט 0

פאר מער אינסטרוקציעס
 « דריקט 8

בשעת'ן אויסהערן א שיעור:

« צוריק מיט 10 סקונדעס דריקט 1

« פאראויס מיט 10 סקונדעס דריקט 3

« צוריק 5 מינוט דריקט 4

« פאראויס 5 מינוט דריקט 6

« צו פארלאנגזאמען דריקט 7

« צו פארשנעלערן דריקט 9

« צו הערן העכער דריקט 8

« צו הערן שטילער דריקט *

« מפסיק צו זיין דריקט 5

« ממשיך צו זיין דריקט טאכאמאל 5

Lakewood, (732) 806-8199

Monsey, (845) 678-3337

Monroe, (845) 751-9640

Toronto, (416) 800-2146

Montreal, (514) 667-3599

E. Israel, (03) 617-1111

L.A., (310) 659-8000

מסכתות הש"ס

1 פאר די יעצטיגע מסכתא דריקט

2 צו וועהלן מסכתות הש"ס דריקט

קידושין _____ דריקט 7

1 זרעים | דריקט

ברכות _____ דריקט 1

4 נזיקין | דריקט

בבא קמא _____ דריקט 1

בבא מציעא _____ דריקט 2

בבא בתרא _____ דריקט 3

סנהדרין _____ דריקט 4

מכות _____ דריקט 5

שבועות _____ דריקט 6

עבודה זרה _____ דריקט 7

הוריות _____ דריקט 8

2 מועד | דריקט

שבת _____ דריקט 1

עירובין _____ דריקט 2

פסחים _____ דריקט 3

שקלים _____ דריקט 4

יומא _____ דריקט 5

סוכה _____ דריקט 6

ביצה _____ דריקט 7

ר"ה _____ דריקט 8

תענית _____ דריקט 9

מגילה _____ דריקט 10

מועד קטן _____ דריקט 11

חגיגה _____ דריקט 12

5 קדשים | דריקט

זבחים _____ דריקט 1

מנחות _____ דריקט 2

חולין _____ דריקט 3

בכורות _____ דריקט 4

ערכין _____ דריקט 5

תמורה _____ דריקט 6

כריתות _____ דריקט 7

מעילה _____ דריקט 8

3 נשים | דריקט

יבמות _____ דריקט 1

כתובות _____ דריקט 2

נדרים _____ דריקט 3

נזיר _____ דריקט 4

סוטה _____ דריקט 5

גיטין _____ דריקט 6

6 טהרות | דריקט

נדה _____ דריקט 1

דער ער איז געשטאנענארט דורך הרבני הנגיד המופלג שמוע ונדיב לב אציל הוזה מוה"ר אברהם חב פריעדמאן הי"ד
 לע"נ אביו החשוב הרה"ח מוה"ר כנציון מרדכי מארקל ב"ר חיים ז"ל חלע"נ אמו היקדה מרת בילא ב"ר משה ז"ל

- ט ע מ ו ו ר א ו כ י ט ו ב -

שלושה ספרים נפתחים...

לכל שוחרי תורה וחובבי תורת מרן המחבר זצ"ל

הננו מודיעים
מתוך חדוה כי
תל"ת העבודה
מתקדמת בעריכת
הסדרה הנפלאה
של שלשת ספרי

פניני ילקוט הגרשוני

ומצפים
להוציאם לאור
ממש בקרב הימים
בעזהש"ת

המעוניין להנציח את זכר יקוריו
או לתרום לזכות לברכה וישועה יפנה אל המו"ל

PnineiYalkutHagershuni@gmail.com 347.224.1477

יעצט צו באקומען!

דברים העומדים על הפרק אן עונג שבת במשך די לאנגע זומער שבתים

- ◀ הספר שלא ירד מעל שולחן גדולי וצדיקי הדורות
- ◀ הספרים שהיו מקובלים גם בן אבירי הגאונים
- ◀ התורה שדורות שלמים גדלו עליה

הרה"ק רבי יענקלעל
זושעווארסק וי"ש

מרן הגאון פוסק הדור
בעל שבט הלוי ד"ע

"בענין ספרים על פני אבות הנה
דרכי לעיני כספר הנכבד מרדכי
עמואל וכו'. העל הא העוב
אם המלךט הוא המלךט חבב
ואתן כמו ילקוט מרדכי וכו' "

"הספרים המפורסמים ילקוט
מרדכי... והרכבה מרבה מרגילות
טובות וחסרות מרדכי לאוחבי תורה
על ידו רל... ושמו הטוב נושא על כל
שפתים... כל הנראה מרדכי וראה
שהדברים יבאנו מפי האן מוסל
האנסי גדול"

design@allgraphic.com

ספרים בעריכה:
חלק א'-תורה
חלק ב'-מועדים

הוד קדומים בפאר של היום

להשיג בחנויות הספרים המובחרות

הפצה ראשית
בארה"ב: גרינמלד בארה"ק: פיינגבוים
0533-100946 718.633.8103

בכל ענייני הספר: 347.224.1477 PninelYalkutHagershunk@gmail.com

ספר יקר חסרין נקרא כמו המאמר שמי ילקוט מרדכי... אבות טהור
בספרו המגניב בדיקטור... המהם נכבדו בא"ת ה'ר"ד

סגן שבת בספרו לסייעתא אידרא תורה ילקוט מרדכי וכו'...
הודו... כי זה ספרו רחילי בעולם התורה... ובענין ויגיל ריבוי ה'
קרינת ודו וכו'... חלומות ספר מרדכי וכו'...
האנסי דו ילקוט מרדכי וכו'... קרינת וכו'...

הספרים הנדונים בעמודים הבאים... ובאשר אין ספרו ילקוט
לקטנו לא שיהיה חלק מרדכי וכו'... על פני השבת...
אין לפי מרדכי... חלק מרדכי וכו'... חלק מרדכי וכו'...
האנסי דו ילקוט מרדכי וכו'... קרינת וכו'...

בעוהשי"ת

הגדה של פסח

המועביר בניו בין גזרי ים סוף, את רודפייהם ואת

פניני ילקוט הגדה

ליקוטי פנינים מיוחדות הקובץ הגדול והנפלא
של האגון הגדול המפורסם

רבי גרשון שטערן זצוק"ל
אבד"ק מ'לדאש

תלמידים של בעל טהר"ם שי"ק, התן מופת, וקל אר"י ז"ע וחתן בעל בית שערים ז"ע
בעהמ"ח ספריו ילקוט הגרשוני י"ב חלקים ועוד

"אשר חשף בגזרע בקיאותו פניו מדגליות מראשונים ואחרונים,
מפענח נעלמים אשר צפונים וטמונים בחדרי משכיות ספריהם"
(לשון האגון בעל ילקוט אליעזר בהסכמתו)

—————

נלקטו, נערכו, ונסדרו בסדר ע"י

חיים יוסף בערנאטה
בחקלקין, גי' תש"ס לפ"ק

עמ"ס 'סמאקא וקסא' ו'האלס ו'נוסף' ו'נוסף' ו'נוסף'

שביעי

של פסח

פניני

אגדה

פניני

שמעיתתא

פניני

הלכה ומנהג

פניני

שיר השירים

בעוהש"ת

פניני השבת • פניני האבות

מחברות זכרון אברהם אכעזר

ספר

פניני ילקוט הגרשוני

ליקוטי פנינים מתוך הקובץ הגדול והנפלא
של הגאון הגדול המפורסם

רבי **גרשון שטערן** זצוק"ל
אבד"ק מ' לודאש

תלמידים של בעל מזה"ם שיק, התן סופר, וקול ארי' זי"ע
והתן בעל בית שערים זי"ע
בעהמ"ח ספרי ילקוט הגרשוני י"ב חלקים ועוד

נלקטו, נערכו, ונסדרו בס"ד ע"י
חיים יוסף בערנאטה

ברוקלין נ.י.
שנת תשס"ג לפ"ק

ברכת הנפש • פנינים נבחרים • פנינים לעת מצוא

אוצרות
הגרשוני

ספר שבת בשבתו

סידור וליבון דברי רבותינו הראשונים ודאחרונים
עם קצת חידושים וביאורים לפי סדר השלחן ערוך

בתוספת הרבה פסקי הלכות בקצרה
העולים מדבריהם ונוגעים למעשה

אשר זכנו השי"ת בלימוד שיעורים כסדרם
עם קהל חברים מקשיבים באור הנוקר מדי שבת בשבתו

הלכות שבת
סימן שא - שח

הוברו יתרו בעזהשי"ת ע"י
בן ציון הכהן שטרנסקי
אבדק"ק נייטרא ב.פ. יצ"ו

י"ל בחודש שבט
שנת תשפ"ה לפ"ק

Copyright © '25

כל הזכויות שמורות להמו"ל

להערות והארות יש לפנוח אל המחבר:

Rabbi Ben Zion Strasser

1314 - 49th Street

Brooklyn NY 11219

Tel. 718.851.5429

להשיג קונטרסי השיעורים טעוין לא נדפסו,
ולכל הענינים השייכים לספר "שבת בשבתו" אפשר לפנות אל:
הרב אלכסנדר אליעזר קנאנפלער הי"ו
Tel. 917.755.4864

מבירה הראשית:

Moznaim Publishing Corp.

4304 12th Avenue

Tel. 718.853.2720

לשם מצוה

צו באקומען אומזיסט יעדע

וואך די וואונדערבארע

שיעורים אין "הלכות שבת",

ביטע שיקט אן אימעיל צו:

7554864@gmail.com

אדער רופט הרב קנאפפלער:

755-4864 (917)

אפשר להשיג

קונטרס "פסקי הלכות"

מסימן רמ"ב ואילך - יותר ממש מאות פרקים
קיצור השיעורים הנפלאים בהלכות שבת

שנלמדו בעיון רב בכל שבת קודש בבוקר ע"י

הרה"ג ר' בן ציון הכהן שטרנסער שליט"א

אב"ד נייטרא ב"פ - בעמח"ס "שבת בשבתו" (ז' חלקים)

כדי להקל ללמוד הלכות אלו בכל סעודות שבת קודש אצל השולחן עם
כל בני המשפחה, כעוזאת בעל ה"יסוד ושורש העבודה" (סימן ג'), זרבים
כבר ראו עי"ז נפלאות ומנוחה ושמחה אור ליהודים ושלום בית ע"י
ההנהגה הזאת בשבת קודש, אשרי להם ואשרי חלקם.

אלכסנדר אליעזר קנאפפלער

ALEXANDER KNOPFLER

1564 - 48 STREET, BROOKLYN N.Y. 11219

TEL: (917) 755-4864 • FAX: (718) 437-3388

Email: 7554864@gmail.com

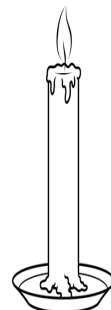
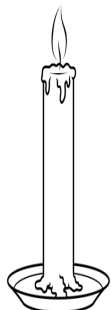
לע"נ האשה החשובה הרבנית הצדיקת

מרת ברכה בת ר' שמעון ע"ה

אשת הרה"ג ר' יצחק נפתלי קנאפפלער זצ"ל, אב"ד טשילע

נפטרה ביום י"ד סיון תשע"ד לפ"ק, ת.נ.צ.ב.ה.

הונצח ע"י בנה מוה"ר אלכסנדר אליעזר קנאפפלער הי"ו

ALEXANDER KNOPFLER

1564 - 48 STREET
BROOKLYN N.Y. 11219
TEL: (917) 755-4864
FAX: (718) 437-3388

אלכסנדר אליעזר קנאפפלער

בלאאמיז הגה"צ מוהר"ד יצחק נפתלי קנאפפלער זצוק"ל
אבדק"ק משילע יצ"ו, ומח"ס קני המנורה
ונכד מוהר"ד רפאל אהרן קנאפפלער זצוק"ל
אבדק"ק טיניע יצ"ו, ומח"ס מנורת אהרן
ולמעלה בקודש עד רבינו הרמ"א ועוד, ז"ע ועכ"פ

מודעה נחוצה

מיר ווילן "מוסר מודעה" פארן גאנצן חשובין ציבור, אז היות ס'מאכט זיך פון צייט צו צייט א גליטש, און אמאל פאלט איינער ארויס פון די רשימה פון די וואס באקומען די וועכנטליכע שיעור בהלכות שבת אויפן אימעיל, אז מ'מיינט קיינעם נישט פערזענליך, נאר דאס קען פאסירן צוליב פארשידענע טעכנישע סיבות, [אזוי ווי די גאנצע עלעקטראנישע געדאנקען ליגט נישט אין מיינע הענט, נישט איך פיר עס אן, נאר מיר האבן געשטעלט אויף דעם א ספעציעלע אינגערמאן וואס ווערט באצאלט יעדע וואך פארן טוען די הייליגע עבודה], דעריבער אויב איינער זעהט אז ס'גייט אדורך א וואך און ער באקומט נישט די שיעור מאיזה סיבה שהוא, זאל מען עס נאכאמאל פארלאנגען, און בעטן מיטאל צוריק ארויפגיין אויף די רשימה, ווייל ס'איז נישט מעגליך פאר מיר נאכצוגיין יעדע וואך ווער ס'האט יא באקומען און ווער נישט, וויבאלד איך קען נישט אליינס קאנטראלירען, און ס'ליגט נישט אין מיינע הענט.

ואגב אורחא, ווילן אויך מיר מעלדן אז מ'קען שטענדיג אראפנעמען דעם גליון פונעם קאמפיוטער אויף עטליכע פלעצער, און אזוי ארויספרינגן.

איינס איז ביי "גליונות ווינקל", אויפ'ן אדרעס:

www.yiddishevinkel.com/gilyones

אויך קען מען עס אראפנעמען ביי "לדעת":

www.ladaat.net/gilionot.php

על כל פנים דאס איז אמאל קלאר, אז מיר ווילן אז יעדער איינער זאל דאס באקומען, און יעדער זאל דאס ווייטער שיקען פאר זיינע קינדער און אייניקלעך און זיינע חברים וידידים, און האבן א חלק אינעם זכות הרבים פון ווי מער פארשפרייטן תורה ביי כלל ישראל, ביז מיר וועלן אלע זוכה זיין בקרוב צו ביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן ואמן.

ידידכם,

אלכסנדר אליעזר קנאפפלער

הופיע!

הספרים שיכניסו בכם עונג שבת אמיתי

ספר ויקהל דוד

הספר הזה הוא ליקוט נפלא בגודל מעלות שבתות המיוחדים ומועדי קודש, מסודר בסדר מעגל השנה

ספר שלחן השבת

הספר הזה סיוחד במינו, להבין גודל קדושתן של סעודות השבת, וחשיבותן וסגולתן של מאכלי שבת המיוחדים

להשיג אצל המוכרי ספרים

הפצה ראשית "נר למאור" 718-384-1324

בסייעתא דשמיא ובעזרת השם יתברך • יום ה' לסדר ואת מספר ימיו אמלא • כ"ב שבט שנת תשפ"ה לפ"ק

השכר הגדול המוכן למי שעונה אמן ו"אמן יהא שמיה רבא" כראוי

👉 ואברהם זקן בא בימים סופי תיבות "אמן" 👈

א סגולה צו "אריכות ימים" איז צו ענטפערן "אמן"

וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקונים הוא – סופי תיבות "אמן"

א סגולה צו ווערן אן אלטער איד און בא בימים מיט אלע טעג צום גוטן כזה וכבא
בשיבה טובה זקן ושבע ימים איז צו ענטפערן אמן

(א)

כתב בשלחן ערוך הרב בעל התניא זי"ע (סעיף י) וז"ל: לא ישיח שיחת חולין בשעה שש"ץ חוזר התפלה, ואם הוא שח הוא חוטא, וגדול עונו מנשוא אפילו יש ט' זולתו, כי כל המשיח בביהכ"נ בשעה שהציבור עסוקין בשבחו של מקום מראה בעצמו שאין לו חלק באלקי ישראל.

לדבר באמצע קדיש זה לא רק איסור
אלא גם סכנה גדולה

וכך כותב החפץ חיים (משנה ברורה סי' נ"ז סק"א) וז"ל: וכל שכן שצריך לזהר מאד ומאד שלא להשיח באמצע קדיש וקדושה, וכדאיתא במס' דרך ארץ, דר' אחא אשכחי' (פגש) לאליהו (הנביא) בכמה אלפי גמלים מעונים אף וחימה, לשלם לאלו (המדברים בקדיש ובקדושה) וכו' עכ"ל.

(ב)

בס' ראשית חכמה (שער הקדושה פרק י"ד) כתב וז"ל: והמדברים בביהכ"נ בשבת, יש בידם מלבד עון שיחה בטלה, גם ענף חילול שבת.

ובספר שערי חיים כתב וז"ל: והנה כבר האריכו בספה"ק די נאר חומר איסור הדיבור בביהכ"נ ובביהמ"ד בשעת התפלה וקרה"ת... ובשבת קודש יש איסור מוסיף כמש"כ בזה"ק.

(א)

כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כוחו קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה.

(שבת קי"ט: - זהר ג' ב' ברע"מ)

(ב)

כל העונה אמן יהא שמיה רבא בכל כוחו אפילו יש בו שמץ של עבודה זרה מוחלין לו.

(שבת קי"ט:)

(ג)

כל העונה אמן בכל כוחו פותחין לו שערי גן עדן.

(שבת קי"ט: זהר ח"א לה: ועי' ילקוט תהלים רמז תשמא)

(ד)

ביהמ"ד שנוהגין בו קלות ראש, סופו נופל ביד ערלים, כי לא נהגו נכרים קלות ראש וביוזן בבית ה' עד שנהגו בו ישראל.

(ספר חסידים)

(ה)

המדבר בשעת התפילה גורם שלא תקבל תפלת האחרים – לכן צריך להזהר שלא לדבר בבית הכנסת שום דיבור קל חוץ מן התפילה וכו' ואף שאר העם המתפללין בכוונה תפלתן, גם כן יוכל להיות שלא תקובל ח"ו תפלתם בעון האחרים.

(עבודת ישראל)

דער גרויסער באלוינונג (שכר) פאר זאגן אמן און "אמן יהא שמיה רבא"

מיאזי גוט מכון דערביי, וויפיל טויערן פון ברכה עפנט זיך אויבן, וויפיל גוט'ס געפינט זיך צוליב דעם אין אלע וועלטן, און וויפיל שמחה הערשט אומעטום... [תורתו מן לנו היא מאירת עינינו, הוא ימליץ טוב בעדינו אדוננו בר יוחאי] (זוכר ח"ג רפ"ה)

י"א.

דער גרעסטער לויב פאר השי"ת איז קדיש וואס צוברעכט די סטרא אחרא מיט אלע קליפות. (זוכ"ק ח"ג קכט.; וח"ג קכט.)

י"ב.

ביים זאגן יהא שמה רבה דארף מען מעורר זיין אלע אברים (גלידער) צו זאגן מיט כח און מיט דעם צוברעכט מען די כח פון די סטרא אחרא. (זוכ"ק ח"ק רכ.)

י"ג.

ווען אידן זאגן הויך אמן יהא שמה רבה ווערט השי"ת פיל מיט רחמנות אויף יעדן אפילו אויף די רשעים פון גיהנם. (זוכ"ק ח"א סג.)

י"ד.

די וועלט שטייט אויף אמן יהא שמה רבה וואס מען זאגט נאכן לערנען. (סועכ מט.)

י"ז.

ווען דער חכם דרשנט און מען זאגט נאכ'ן לערנען אמן יהא שמה רבה, אפילו עס איז שוין אנגעשריבן אויף אים גזירות פון הונדערט יאר איז השי"ת מוחל. (מדרש רב קבלת ט, כ. – מדרש שו"ט משלי יו.)

י"ז.

דער וואס זאגט אמן יהא שמה רבה מיטן גאנצן כח אפילו ער האט געהאט די עבירה פון ע"ז איז מען אים מוחל. (זוכ"ק ויקרא, רע"מ דף כ.)

י"ז.

דער וואס זאגט אמן יהא שמה רבה איז מען אים מוחל אלע עבירות. (חרדים מלאת תשובה פ"ז)

י"ח.

יעדער צדיק האט א עקסטרע שטוב אין גן עדן לויט זיין מדרגה, און דער וואס זאגט אמן מיטן גאנצן כח עפענט מען אים די טירען פון אלע שטובער. (מכרש"א שבת קיט.)

א.

דער וואס זאגט אמן מיט זיין גאנצן כח, און די געהעריגע כוונה, עפענט מען אים די טויערן פון גן עדן, מען צורייסט זיין גזר דין וואס איז אנגעשריבן אויף זיינע זיבעציג יאר, און מען איז מוחל אלע עבירות.

(שבת קיט: וכתוס', זוכ"ק ח"ג כ., תיקוני זוכר יט. מ.)

ב.

פון ווען א קליין קינד זאגט אמן איז ער זוכה צו עולם הבא. (סנהדרין קי.)

ג.

עס איז נישטא קיין גרעסערע זאך פאר השי"ת ווי "אמן" וואס אידן זאגן. (דברים רבכ ז')

ד.

דער וואס זאגט אמן אויף די וועלט וועט זוכה זיין צו זאגן אמן לעתיד. (שם ומדר"ת לו, ח)

ה.

די וואס זאגן אמן מיט כוונה גייען אויף יענע וועלט הויך פון מדרגה צו מדרגה. (זוכ"ק ח"ג רפו)

ו.

עמי הארץ וואס קענען נישט לערנען אפילו חומש און האבן כליו דעם שכר פון גיין אין שוהל און זאגן אמן, איז אויך גענוג. (אגדה צראשית ע"ט)

ז.

ווען אידן זאגן אמן עפענען זיך אין הימל די טויערן פון ברכה און שמחה. (זוכ"ק ח"ג רפכ.)

ח.

די וואס זאגן אמן און עפענען דורכדעם די טויערן פון הימל, טוט הקב"ה עפענען די טויערן פון הימל ווען זיי בעטן אין א עת צרה. (שם)

ט.

רבי אורי מסטרעליסק, זי"ע האט געזאגט: "ווען איד וואלט וויסן אז איך האב אויף מיין לעבן געזאגט איין "אמן" ווי עס דארף צו זיין וואלט איך שוין מער נישט געדאגה'ט.

י.

רבי שמעון בן יוחאי שרייבט וועגן די חשיבות פון "אמן": ווען אידן אויף דער וועלט גיבן אכטונג צו ענטפערן אמן און

בסייעתא דשמיא - ובעזרת השם יתברך

נתייסד מלפני

33 שנה

בשנת

תשנ"ב

הננו להודיע בשער בת רבים שהחל מיום א' לסדר נח

מתקיים בעזהשי"ת בכל יום א' מדי שבוע בשבוע

מנין לאמירת כל ספר

תהלים בציבור

ברוב עם הדרת מלך

 בשעה 3:30 אחצ"ה

בבית המדרש באבוב

15 Ave. - 48th Street

אבינו מלכנו

זְכַרְנוּ לְחַיִּים מוֹצִיֵּם: זְכַרְנוּ לְגֹאֲלָה וַיְשׁוּעָה:

זְכַרְנוּ לְפִרְנָסָה וּכְלִפְלָה: זְכַרְנוּ לְזִכְיוֹת:

זְכַרְנוּ לְסְלִיחָה וּמְחִילָה:

פועל'ט אויס אלעס גוט'ס אמן ואמן

שנת תשפ"ה - ת'הא ש'נת פ'ילע ה'ונדערטער'ס